

**Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy
i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy
w 2009 roku**

SPIS TREŚCI

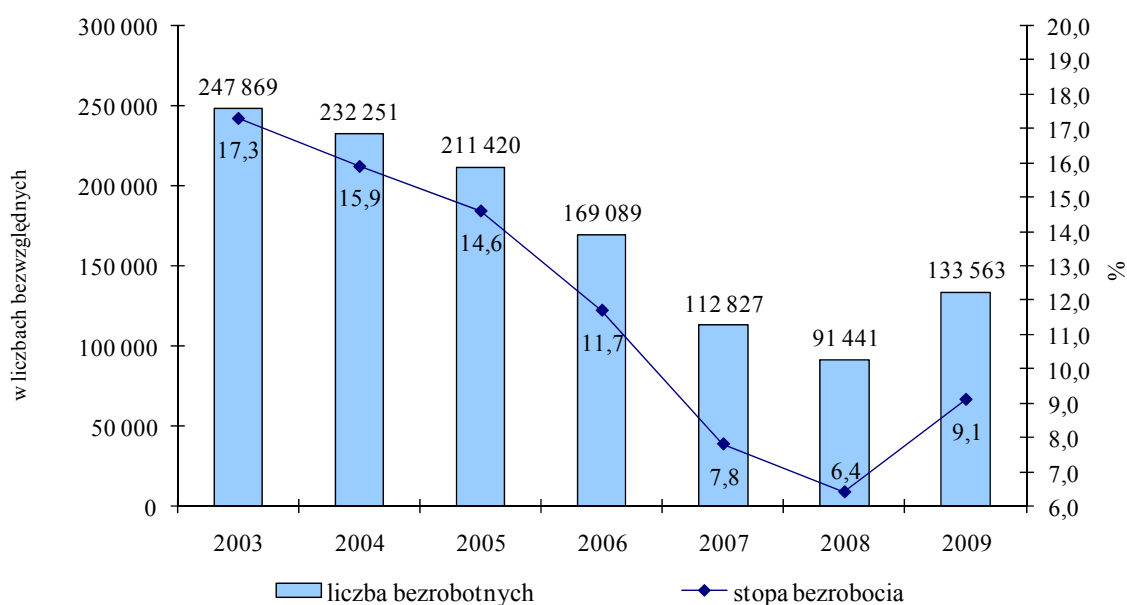
Spis treści	3
1. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze w 2009 roku i ich wpływ na rynek pracy	5
1.1. Demografia	7
1.2. Pracodawcy na rynku pracy	8
1.3. Zatrudnieni w sektorze przedsiębiorstw	8
2. Charakterystyka zmian w stanie i strukturze bezrobocia.....	9
2.1. Stan i poziom bezrobocia.....	9
2.2. Napływ i odpływ z bezrobocia	10
2.2.1. Grupowe zwolnienia pracowników	12
2.2.2. Bezrobotni rejestrujący się po okresie zatrudnienia poza granicami polski.....	13
2.3. Bezrobotne kobiety	15
2.4. Bezrobocie na wsi	16
2.5. Bezrobotni z prawem do zasiłku.....	17
2.6. Bezrobotni wg wieku	18
2.6.1. Bezrobotni do 25 roku życia.....	19
2.6.2. Bezrobotni powyżej 50 roku życia	20
2.7. Bezrobotni wg poziomu wykształcenia	21
2.8. Długotrwale bezrobotni	23
2.9. Niepełnosprawni	24
2.10. Bezrobotni wg zawodów i specjalności.....	25
3. Aktywizacja bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy	27
3.1. Oferty pracy	27
3.1.1. Oferty pracy według rodzaju działalności gospodarczej.....	29
3.1.2. Oferty pracy według zawodów.....	31
3.2. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	34
3.3. Poradnictwo zawodowe	36
4. Współpraca w ramach współtworzenia i realizacji polityki rynku pracy	40
4.1. Samorządy.....	40
4.2. Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2009 rok ..	41
4.3. Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Poznaniu	42
4.4. Agencje zatrudnienia	44
4.5. Akademickie Biura Karier i Gminne Centra Informacji.....	45
4.6. Instytucje szkoleniowe.....	47
4.7. Badania socjologiczne, opracowania i raporty	48
5. Realizacja programów rynku pracy	50

5.1. Programy i projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego – Program Operacyjny Kapitał Ludzki.....	50
5.2 Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji	60
6. Podział i wykorzystanie Funduszu Pracy.....	62
6.1. Zasady podziału Funduszu Pracy w 2009 roku	62
6.2. Funduszu Pracy i struktura jego wydatków	63
6.3. Wydatki z Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	63
7. Inne zadania realizowane przez Samorząd Województwa	65
7.1 Pomoc pracodawcom w dobie osłabienia gospodarczego	65
7.2. Poradnictwo i informacja zawodowa.....	65
7.3. Służba zastępcza	68
7.4. Zatrudnienie obywateli polskich za granicą	68
7.4.1. Międzynarodowe targi pracy	68
7.4.2. Zatrudnienie obywateli polskich w ramach umów i porozumień międzynarodowych oraz w ramach EURES	69
7.5. Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego	71
7.5.1. Transfer zasiłku dla bezrobotnych z Polski.....	72
7.5.2. Transfer zasiłku dla bezrobotnych do Polski.....	72
7.5.3. Sumowanie okresów ubezpieczenia lub zatrudnienia	73
8. Podsumowanie	75
9. Wnioski.....	78

1. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE W 2009 ROKU I ICH WPŁYW NA RYNEK PRACY

W końcu roku w województwie wielkopolskim bezrobocie znacznie się zwiększyło w stosunku do roku 2008, co znajduje odzwierciedlenie we wzroście stopy bezrobocia z 6,4% do 9,1%. Nadal jednak był to jeden z najniższych wskaźników w kraju. Niższą o 0,1 punktu procentowego od Wielkopolski stopę bezrobocia w grudniu 2009 roku miało województwo mazowieckie.

Wykres 1.1. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i stopa bezrobocia w Wielkopolsce w latach 2003-2009 (według stanu na 31 grudnia danego roku)

Notowany w ciągu 2009 roku sukcesywny spadek zatrudnienia, zwłaszcza w przemyśle, świadczył o dążeniach przedsiębiorców do obniżenia kosztów administracyjnych.

Zmniejszone zapotrzebowanie na pracowników przełożyło się też na znaczący, o ponad 22,5 tys. spadek liczby ofert pracy zgłaszanych do urzędów pracy.

W związku z załamaniem koniunktury gospodarczej także w innych krajach UE i zauważalną ochroną własnych rynków pracy, odczuwalne były zwiększone rejestracje w powiatowych urzędach pracy osób powracających do kraju po okresie zatrudnienia za granicą. W 2009 roku po powrocie z zagranicy w powiatowych urzędach pracy zarejestrowało się ponad 4,3 tys. osób. Mniej też było zainteresowanych poszukiwaniem pracy poza granicami kraju.

Celem szerszego i efektywniejszego oddziaływania na rynek pracy oraz stworzenia nowych możliwości korzystania z usług urzędów pracy, zarówno przez pracodawców, jak i bezrobotnych, znowelizowana została ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, a jej nowe uregulowania weszły w życie 1 lutego 2009 roku. I tak:

- został wprowadzony nowy instrument rynku pracy, jakim jest przygotowanie zawodowe dorosłych,
- przy dofinansowaniu studiów podyplomowych zniesiono obowiązek uprawdopodobnienia zatrudnienia po ich ukończeniu,
- zniesiono obowiązek pracodawców w zakresie informowania urzędów pracy o wolnych miejscach zatrudnienia, przyjmowania oświadczeń od nowo zatrudnianych o pozostawaniu, bądź nie, w rejestrze bezrobotnych oraz zawiadamiania urzędów pracy o zatrudnieniu osoby bezrobotnej,
- wprowadzono prawo wyboru przez pracodawcę urzędu pracy do którego zgłasza ofertę pracy,
- zniesiono obowiązek posiadania przez pracodawców funduszu szkoleniowego, w przypadku jeśli wyrażają chęć wypłacenia świadczenia osobom zwalnianym w ramach zwolnień grupowych.

W ostatnim kwartale 2009 roku podjęto działania mające wspomóc wielkopolskich przedsiębiorców, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji ekonomicznej. Pomoc realizowana jest w ramach ustawy z dnia 1 lipca 2009 r. o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców. Weszła ona w życie 22 sierpnia 2009 r. i będzie obowiązywać do końca 2011 r. Przedsiębiorcy, którzy spełnią warunki wymienione w ustawie i otrzymają zaświadczenie, iż znajdują się w przejściowych trudnościach finansowych, będą mogli uzyskać pomoc finansową dla zatrudnionych pracowników i utrzymać miejsca pracy.

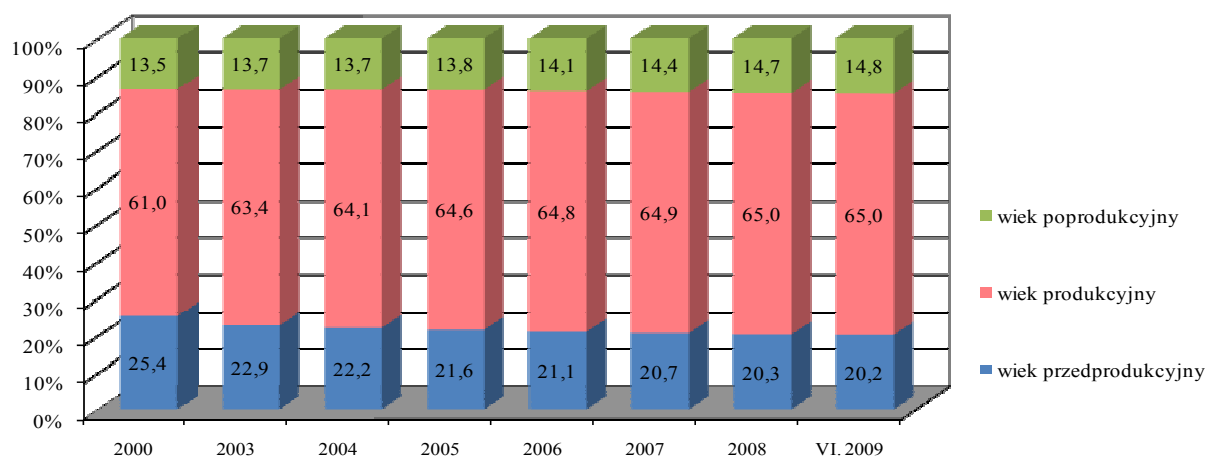
W obliczu pogarszającej się sytuacji gospodarczej, w 2009 r. został wprowadzony „Pakiet działań antykryzysowych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”. Jest to kompleksowy zestaw instrumentów wspierających pracowników i osoby pozostające bez zatrudnienia, dotkniętych negatywnymi skutkami spowolnienia gospodarczego w Polsce. Pakiet przewiduje pomoc m. in. w ramach Priorytetu VIII Poddziałania 8.1.2 *Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie*, skierowaną do pracowników zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, zatrudnionych u pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów typu

outplacement. W projekcie będą m.in. przekazywane środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

1.1. DEMOGRAFIA¹

W końcu I półrocza 2009 roku liczba ludności w Wielkopolsce wyniosła 3 403,2 tys. osób i nieznacznie wzrosła w porównaniu do analogicznego okresu 2008 roku. Taki sam, jak w latach poprzednich, odsetek ludności 51,5% stanowiły kobiety. W miastach Wielkopolski mieszkało 1 914,1 tys. osób, tj. 56,2% ogółu ludności.

Wykres 1.2. Ludność Wielkopolski wg wieku

W strukturze ludności w 2009 roku utrwały się niekorzystne tendencje, obserwowane w całym kraju, a polegające na wzroście udziału ludności w wieku poprodukcyjnym i spadku udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym. Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym wzrósł w końcu 2009 roku do 14,8%, tj. o 0,2 punktu procentowego w stosunku do analogicznego okresu 2008 roku, a zmalał o 0,3 punktu procentowego udział ludności w wieku przedprodukcyjnym. Osoby w wieku produkcyjnym stanowiły w I półroczu 2009 roku, podobnie jak w roku 2008, 65% ogółu ludności, ale w ich strukturze prawie 37% stanowiła ludność w wieku niemobilnym, tj. 45 lat i więcej.

¹ Źródło: GUS.

1.2. PRACODAWCY NA RYNKU PRACY²

Pogorszenie sytuacji ekonomicznej ludności, utrudniony dostęp do kredytów, obawy przed niepowodzeniem były m.in. powodem zmniejszenia, w porównaniu z 2008 rokiem, liczby podmiotów gospodarczych na obszarze województwa wielkopolskiego.

W systemie REGON w końcu 2009 roku zarejestrowanych było 359 350 podmiotów, tj. o 0,5% mniej niż rok wcześniej. Mniejsza była przede wszystkim ilość osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych, odpowiednio o 0,9% oraz 4,8%. O 9,4% zmniejszyła się ilość przedsiębiorstw państwowych. Wzrost liczby podmiotów odnotowano jedynie w grupie spółki handlowe – o 6,3% oraz w grupie fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne – o 4,8%. Blisko połowa spółek handlowych zarejestrowanych w Wielkopolsce, w tym także spółek z udziałem kapitału zagranicznego, ma swoją siedzibę w Poznaniu.

1.3. ZATRUDNIENI W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW³

Obserwowane w 2009 roku załamanie gospodarcze skutkowało również zmniejszeniem stanu zatrudnienia. Pracodawcy w poszukiwaniu obniżki kosztów sięgali po najprostsze metody, jakimi są redukcje zatrudnienia. W wyniku m.in. takich działań przeciętne zatrudnienie w wielkopolskich przedsiębiorstwach obniżyło się o 2,3%, a jego wielkość wyniosła 564,6 tys. osób. Największe spadki przeciętnego zatrudnienia miały miejsce m.in. w przetwórstwie przemysłowym o 7,2% oraz hotelarstwie i gastronomii o 9,3%.

W 2009 roku znacznie więcej firm, niż w latach poprzednich, zgłosiło zamiar zwolnień grupowych, co również nie pozostawało bez wpływu na wielkość zatrudnienia. Według informacji przekazanych przez powiatowe urzędy pracy, zwolnienia grupowe zgłosiły 222 firmy na liczbę 11 063 osób. Do końca 2009 roku faktyczne zwolnienia dotknęły 8 730 osób. Dla porównania w 2008 roku zwolnienia z przyczyn dotyczących zakładów pracy objęły 2 613 osób.

² Źródło: GUS.

³ Źródło GUS

2. CHARAKTERYSTYKA ZMIAN W STANIE I STRUKTURZE BEZROBOCIA

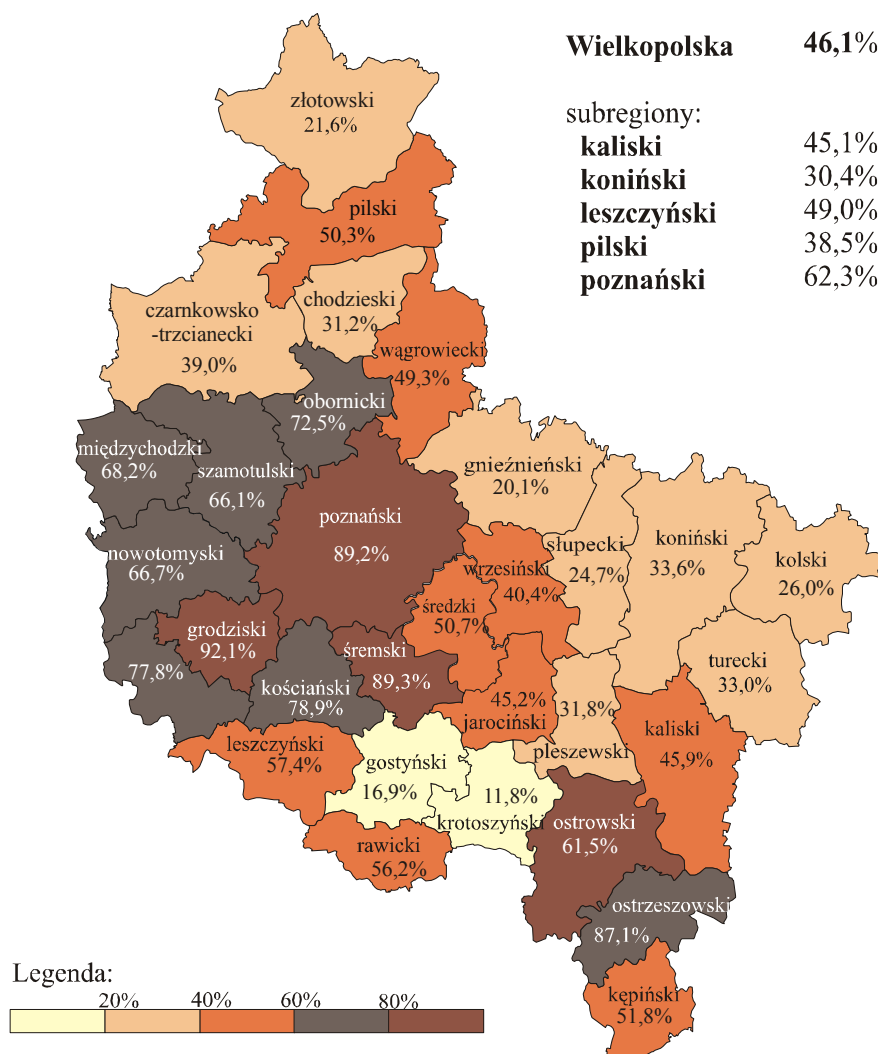
2.1. STAN I POZIOM BEZROBOCIA

Na koniec grudnia 2009 roku status bezrobotnego i poszukującego pracy zarejestrowanego w urzędach pracy województwa wielkopolskiego posiadało 136 661 osób. Rok wcześniej liczba ta wynosiła 94 248 osób, nastąpiło więc jej zwiększenie o 42 413 osób, tj. o 45%.

Największy wzrost bezrobocia zanotowano w subregionie poznańskim (o 62,3%), a najmniejszy w konińskim (o 30,4%).

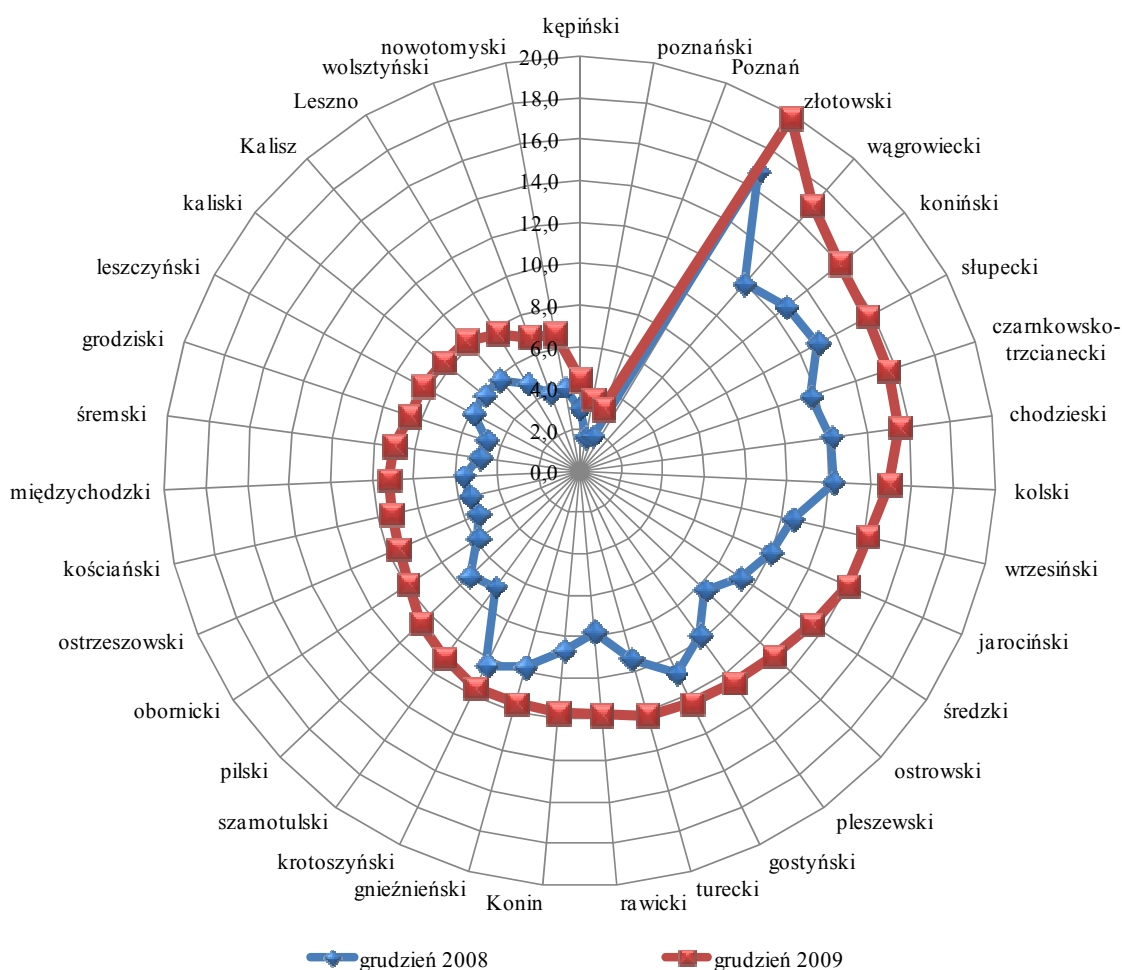
Zwiększenie się liczby osób bezrobotnych w Wielkopolsce było konsekwencją jej wzrostu we wszystkich powiatach województwa. Największe wzrosty zanotowano w powiatach: poznańskim ziemskim (o 108%), grodziskim (o 92,1%), śremskim (o 89,3%) oraz ostrzeszowskim (o 87,1%), a najmniejsze w powiatach: krotoszyńskim (o 11,8%) i gostyńskim (o 16,9%).

Wzrost bezrobocia w latach 2008-2009

Analiza wykazała, że stopa bezrobocia dla województwa wielkopolskiego zwiększyła się w stosunku do końca 2008 roku o 2,7 punktu procentowego. Podobnie było we wszystkich powiatach Wielkopolski. Największy wzrost stopy bezrobocia wystąpił w powiecie wągrowieckim o 5 punktów procentowych, ostrowskim o 4,6 punktu procentowego oraz ostrzeszowskim i szamotulskim o 4,2 punktu procentowego. Najmniejszy natomiast zanotowano w powiatach: krotoszyńskim o 1,2 punktu procentowego oraz w kępińskim i w mieście Poznań o 1,4 punktu procentowego.

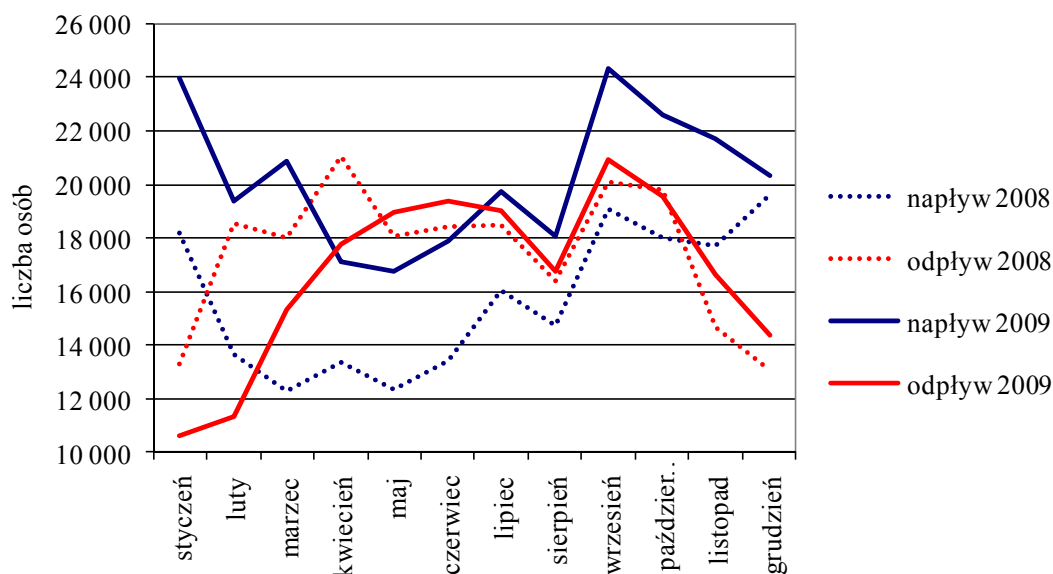
Wykres 2.1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiatach województwa wielkopolskiego – stan na koniec 2008 i 2009 roku

2.2. NAPŁYW I ODPLYW Z BEZROBOCIA

Odplyw z bezrobocia wynosił w 2009 roku 82,7% napływu co w efekcie przełożyło się na zwiększenie liczby osób bezrobotnych w rejestrach urzędów pracy Wielkopolski.

Wykres 2.2. Napływ i odpływ osób bezrobotnych w latach 2008-2009

Pogarszająca się sytuacja na rynku pracy odwróciła utrzymującą się od 2006 roku tendencję zmniejszania się wielkości napływu i przyczyniła się do jego znacznego wzrostu. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w ciągu 2009 roku wyniosła łącznie 242 808 osób i w porównaniu z rokiem 2008 była wyższa o 53 335 osób, tj. o 28,8%.

Z grupy osób, które zarejestrowały się w urzędach pracy w 2009 roku, 25,2% ogółu bezrobotnych stanowiły osoby rejestrujące się po raz pierwszy, natomiast po raz kolejny 74,8%. Udział kolejnych rejestracji w ogólnej ich liczbie nieznacznie się zmniejszył (o 3,6 punktu procentowego), ale nadal jest bardzo wysoki, co może być efektem charakteryzującego wielkopolski rynek pracy znacznego udziału zatrudnienia na czas określony, po okresie którego zwalniani pracownicy rejestrują się ponownie jako bezrobotni w urzędach pracy. Po raz kolejny rejestrują się także osoby kończące uczestnictwo w organizowanych przez urzędy pracy programach aktywizujących oraz powracający po zatrudnieniu sezonowym, także za granicą. Potwierdził to zauważalny wzrost (o 3,1 punktu procentowego) w ogólnej liczbie rejestracji odsetka osób poprzednio pracujących (do 79,9%).

Zwiększyła się liczba nowo rejestrujących się, którzy zostali zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Zarejestrowanych z tego powodu było w 2009 roku 12 714 osób i stanowili oni 5,2% ogółu rejestracji (o 2,3 punktu procentowego więcej niż w 2008 roku).

W ogólnej liczbie osób rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy liczną grupę, bo ponad 1/3 (36,2%) stanowili ludzie młodzi do 25 roku życia.

Osoby długotrwale bezrobotne również stanowiły liczną grupę. W roku 2009 należała do niej co piąta osoba zarejestrowana w urzędzie pracy. Jednakże należy zaznaczyć, że

w stosunku do roku ubiegłego zmniejszył się udział procentowy osób długotrwale bezrobotnych w całej populacji bezrobotnych z 43,7% na koniec 2008 roku do 32,2% na koniec 2009 roku. Przyczyn tego stanu rzeczy należy upatrywać w wielu działaniach podejmowanych przez powiatowe urzędy pracy na rzecz tej grupy bezrobotnych, a także efektywności prowadzonych programów aktywizacyjnych.

Przyczyny odpływu z rejestrów powiatowych urzędów pracy Wielkopolski:

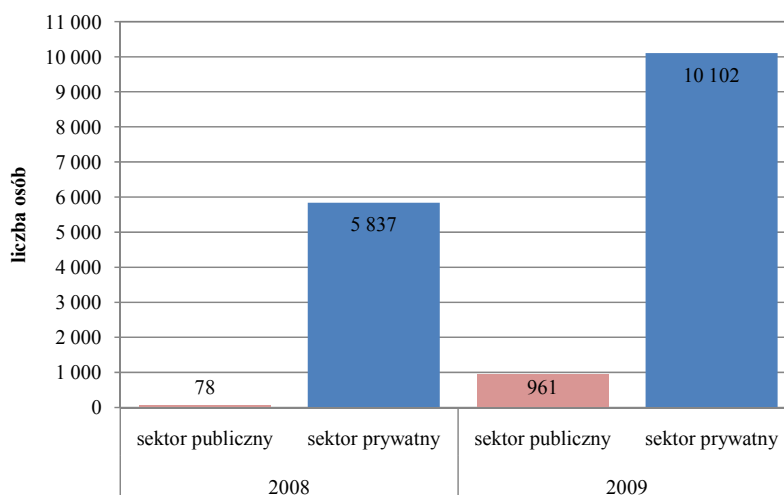
- Podjęcia pracy przez 88 097 osób, tj. blisko 43,9% ogółu wyłączeń, co w stosunku do roku 2008 stanowi wzrost o 4 550 osób.
- Niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy przez 59 272 osoby, tj. 29,5%. Wielkość ta zmalała w stosunku do roku poprzedniego o 5 409 osób, tj. o 8,4%.
- Rozpoczęcie szkolenia, stażu oraz prac społecznie użytecznych przez 28 968 osób czyli o 329 osób, tj. 1,15% więcej niż w 2008 roku.
- Wyłączenia z ewidencji bezrobotnych 70 150 osób do 25 roku życia (35% ogółu wyłączeń). Z grupy tej pracę podjęło 28 401 osób, tj. 40,5% ogółu wyrejestrowanych bezrobotnych do 25 roku życia.
- Wyrejestrowanie 45 158 osób długotrwale bezrobotnych (22,5% ogółu wyłączeń). Z grupy tej 13 995 osób, tj. 39,9%, zostało wykreślonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy.

2.2.1. GRUPOWE ZWOLNIENIA PRACOWNIKÓW

W 2009 roku pracodawcy zgłosili do wielkopolskich urzędów pracy zamiar dokonania zwolnień grupowych blisko dwukrotnie większej liczby pracowników niż w 2008 roku (11 063 osoby, tj. o 5 148 więcej niż w roku poprzednim).

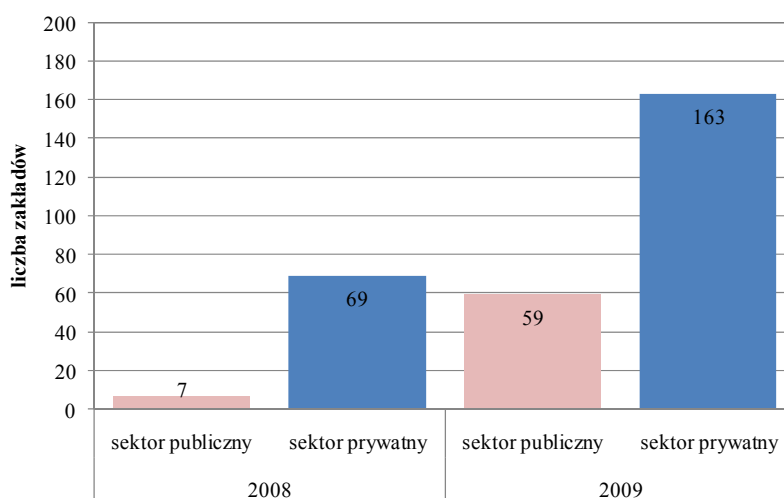
Największe nasilenie zgłoszeń zwolnień grupowych nastąpiło w powiatach: poznańskim (2 452 osoby), ostrowskim (1 172 osoby) i leszczyńskim (954 osoby).

Wykres 2.3. Zgłoszenia zwolnień w latach 2008-2009 (liczba osób)

Zwolnienia zgłosiły 222 zakłady pracy, czyli o 146 więcej niż w roku poprzednim, z czego 73,4% stanowiły firmy prywatne.

Wykres 2.4. Zgłoszenia zwolnień w latach 2008-2009 (liczba zakładów)

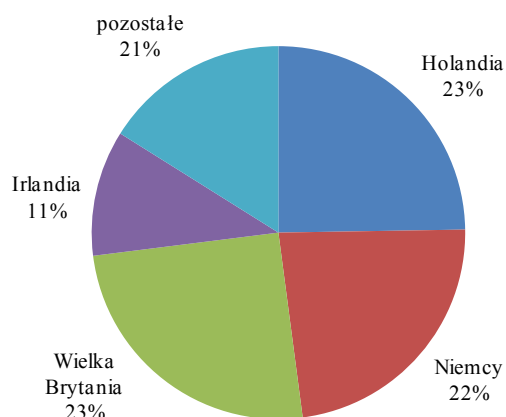
W 2009 roku w wyniku zwolnień grupowych pracę straciły 8 703 osoby, z czego najwięcej w powiatach: poznańskim 3 407 osób oraz w kaliskim 2 472 osoby.

2.2.2. BEZROBOTNI REJESTRUJĄCY SIĘ PO OKRESIE ZATRUDNIENIA POZA GRANICAMI POLSKI

W 2009 roku w urzędach pracy województwa wielkopolskiego zarejestrowało się 4 321 osób powracających po okresie zatrudnienia poza granicami Polski. Liczba ta stanowi

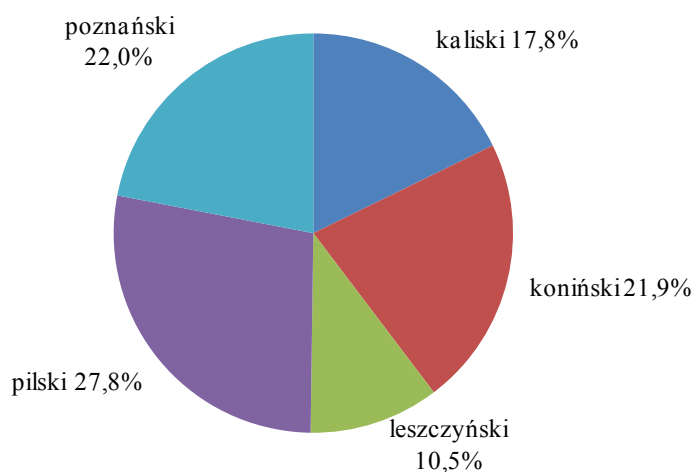
około 2% wszystkich osób, które w minionym roku zarejestrowały się w powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego.

Wykres 2.5. Udział procentowy osób rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy po okresie zatrudnienia za granicą w 2009 roku (wg państw)

Osoby rejestrujące się w wielkopolskich publicznych służbach zatrudnienia po okresie zatrudnienia za granicą pracowały przede wszystkim w Holandii, Wielkiej Brytanii i w Niemczech. Pozostałe były zatrudnione we Francji, Danii, Hiszpanii, Belgii, Islandii, Norwegii, Szwecji, Włoszech i innych krajach członkowskich Unii Europejskiej lub należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Wykres 2.6. Udział procentowy osób rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy po okresie zatrudnienia za granicą w 2009 roku (wg subregionów)

Największy napływ osób bezrobotnych powracających do Polski po zakończeniu zatrudnienia za granicą notowany był w subregionach: pilskim (27,6%), poznańskim (22,8%)

i konińskim (21,6%). Największą aktywność w tym zakresie zanotowano w powiatach: złotowskim (15,9%), konińskim (13,5%) i poznańskim (11,5%).

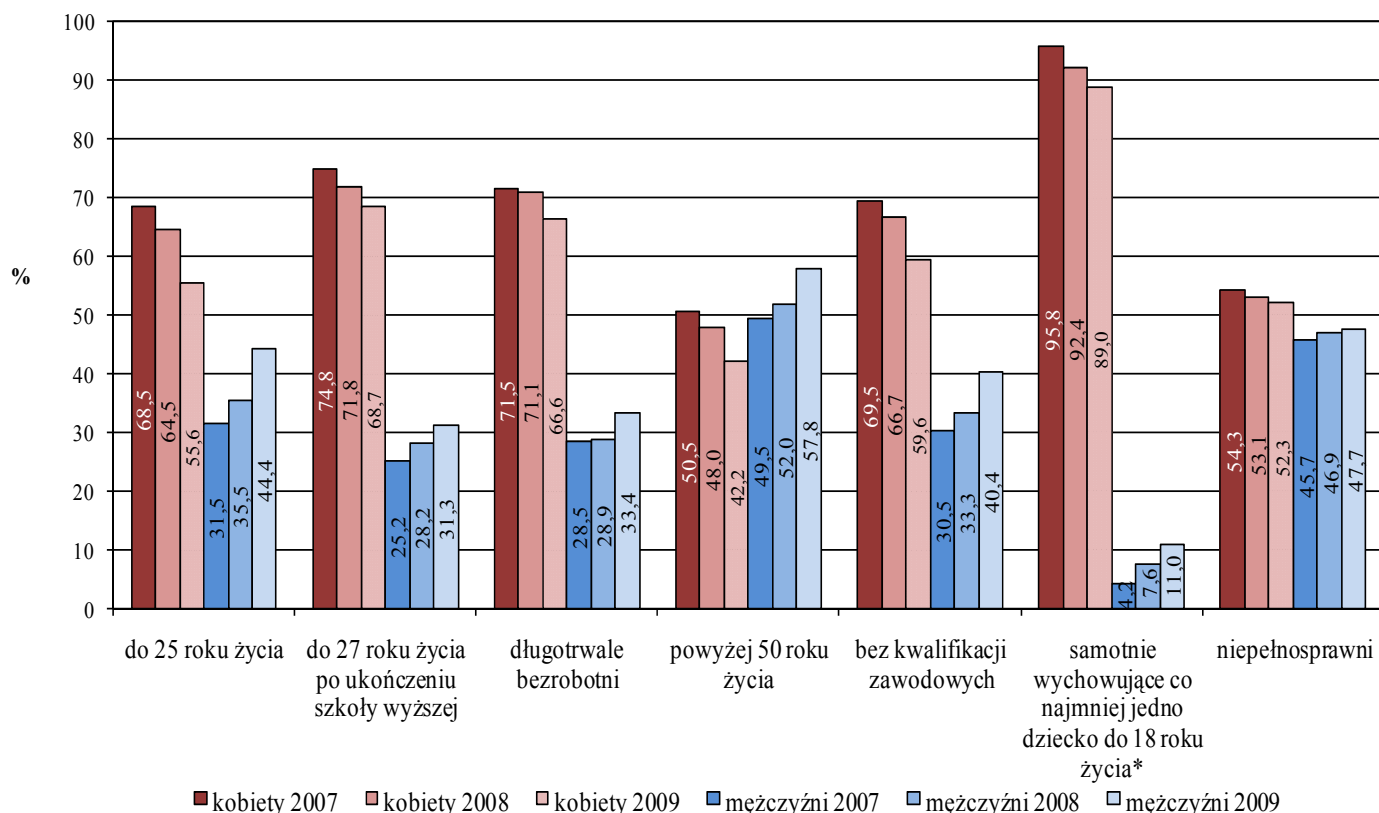
2.3. BEZROBOTNE KOBIETY

Według danych z końca 2009 roku, kobiety stanowiły 54,7% ogółu osób bezrobotnych w województwie wielkopolskim (73 039 osób). W porównaniu z rokiem poprzednim, zauważalnie (bo o blisko 7,2 punktu procentowego) spadł udział kobiet w rejestrach urzędów pracy.

Niekorzystne dla kobiet były w szczególności zjawiska opisujące tę populację:

- blisko 2/3 osób długotrwale bezrobotnych to kobiety, stanowiły one też 3/4 populacji wśród tej grupy bezrobotnych nie posiadających stażu zawodowego,
- blisko 3/4 osób pozostających w rejestrach urzędów pracy powyżej 24 miesięcy stanowiły kobiety,
- ponad 2/3 osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych i bez stażu zawodowego to kobiety,
- blisko 2/3 osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego stanowiły kobiety,
- blisko 2/3 osób bezrobotnych, które ukończyły szkołę wyższą, w wieku do 27 roku życia to kobiety.

Wykres 2.7. Osoby będące w szczególnej sytuacji na wielkopolskim rynku pracy w latach 2007-2009

* dane za 2007 rok dla kategorii: osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia

2.4. BEZROBOCIE NA WSI

Mieszkańcy wsi w końcu grudnia 2009 roku stanowili 46,9% ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy województwa wielkopolskiego. Udział tej grupy w rejestrach urzędów pracy w porównaniu z latami 2007 i 2008 pozostawał na podobnym poziomie. Kobiety stanowiły w tej grupie odsetek bliski udziałowi kobiet w ogólnej wielkości bezrobocia (55,8% wobec 54,7% dla ogółu bezrobotnych kobiet). Prawo do zasiłku posiadał co piąty rejestrujący się mieszkaniec wsi (12 722 osoby, tj. 20,3%).

Młodzi mieszkańcy wsi, do 34 roku życia, stanowili 59,7% tej populacji, wobec 55,7% udziału tej kategorii osób w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. Natomiast w przypadku osób w wieku powyżej 45 lat, zanotowano odwrotne proporcje (odpowiednio 23,2% do 26,8%).

Bezrobotni mieszkańcy wsi posiadali niższe wykształcenie niż ogół zarejestrowanych osób bezrobotnych. Wykształcenie wyższe posiadało 6,7%, a poniżej średniego 62,8% tej

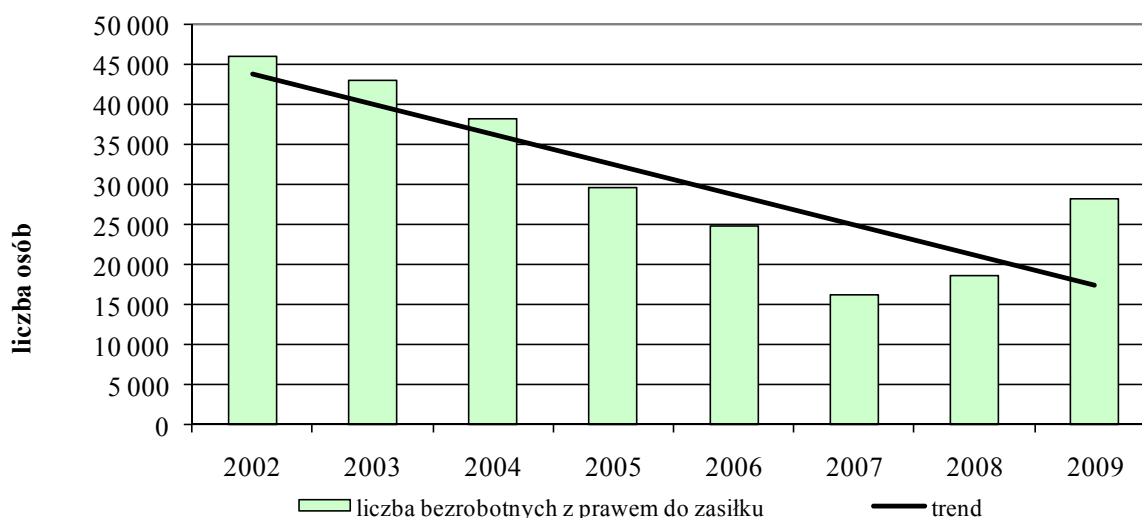
populacji, natomiast dla ogólnej wielkości bezrobocia w Wielkopolsce wartości te wynoszą 9,6% i 57,4%.

Dla osób bezrobotnych z terenów wiejskich największymi problemami przy szukaniu pracy są: mała mobilność zatrudnieniowa spowodowana przede wszystkim utrudnieniami komunikacyjnymi oraz względy ekonomiczne (koszty dojazdu niewspółmiernie wysokie w stosunku do wynagrodzenia proponowanego przez pracodawcę).

2.5. BEZROBOTNI Z PRAWEM DO ZASIŁKU

W końcu 2009 roku prawo do zasiłku posiadała co piąta osoba bezrobotna (28 309 osób, tj. 21,2% ogółu osób bezrobotnych). W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił znaczny wzrost o 9 708 osób, tj. o 52,2%.

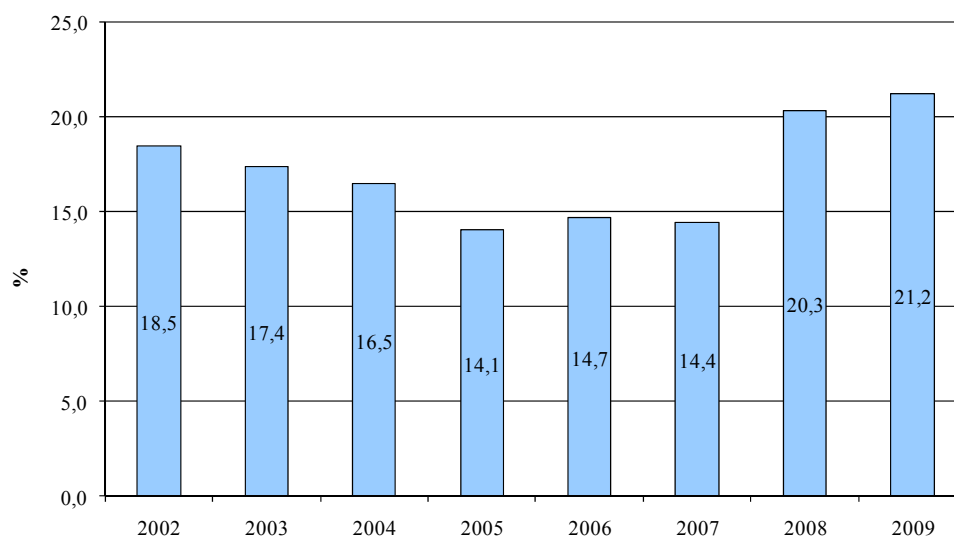
Wykres 2.8. Bezrobotni Wielkopolanie z prawem do zasiłku w latach 2002-2009

Od 2002 roku udział osób bezrobotnych z prawem do zasiłku systematycznie malał (z 18,5% do 14,4% w 2007 roku). Natomiast w 2008 roku znacząco wzrósł i przewyższył o blisko 2 punkty procentowe jego największą wartość z 2002 roku. Rok 2009 przyniósł kolejny wzrost udziału osób z prawem do zasiłku w całej populacji bezrobotnych.

Zaznaczyła się tendencja spadku udziału kobiet posiadających prawo do zasiłku w ogólnej liczbie osób bezrobotnych posiadających to prawo (47,2% w 2009 roku wobec 53,4% w 2008 roku oraz 51,9% w 2007 roku).

Wykres 2.9. Udział osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w latach 2002-2009

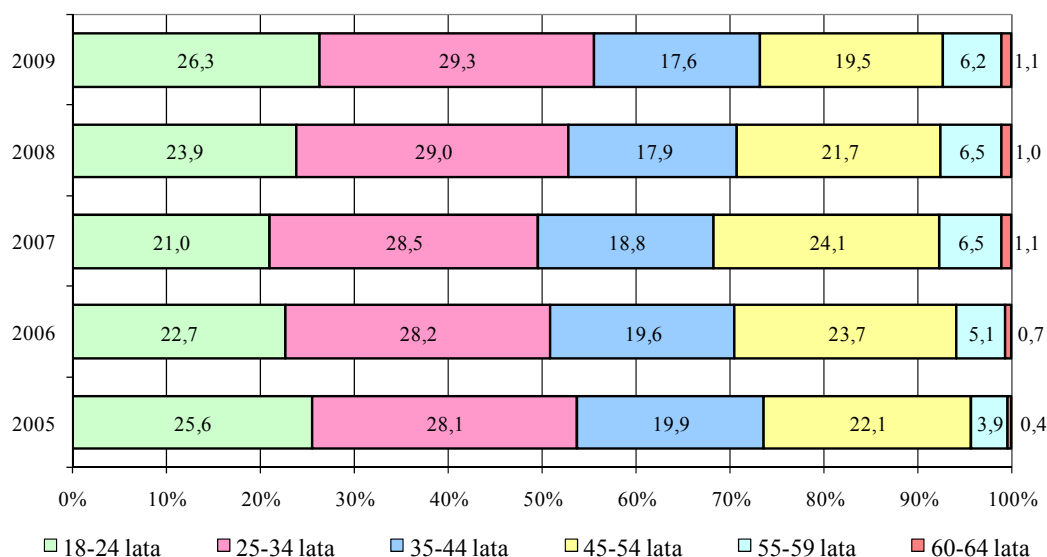

2.6. BEZROBOTNI WG WIEKU

Bezrobocie w Wielkopolsce dotyka głównie ludzi młodych w wieku do 34 lat. Stanowią oni ponad połowę osób w ewidencji urzędów pracy (w 2007 roku 49,5%, w 2008 roku 53%, w 2009 roku 55,6%). Szczegółowa analiza bezrobocia wśród ludzi młodych pokazuje jednak, że ma ono zróżnicowany charakter.

Udział osób bezrobotnych w wieku od 25 do 34 roku życia w strukturze bezrobocia od pięciu lat charakteryzuje się stałym, nieznacznym wzrostem (od 28,1% do 29%). Natomiast udział osób do 25 roku życia najpierw systematycznie się zmniejszał (z 25,5% w 2005 roku do 21% w roku 2007), a następnie zaczął rosnąć i na koniec 2009 roku osiągnął wartość 26,3%.

Wykres 2.10. Bezrobotni wg wieku w latach 2005-2009

W 2008 roku została przełamana tendencja wzrostowa udziału osób bezrobotnych w wieku powyżej 45 lat w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. W 2007 roku udział tych osób w ogóle bezrobotnych wynosił 31,6%, a w kolejnych latach następował jego spadek (w 2008 roku do 29,1%, a w 2009 roku do 26,8%). Następowало zatem zauważalne „odmłodzenie” rejestrów wielkopolskich urzędów pracy.

2.6.1. BEZROBOTNI DO 25 ROKU ŻYCIA

Na koniec 2009 roku w urzędach pracy województwa wielkopolskiego zarejestrowanych było 35 119 osób do 25 roku życia. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił znaczny wzrost tej liczby (o 60,5%). Jednocześnie nastąpił ponad dwupunktowy wzrost udziału tej populacji w strukturze bezrobocia.

Tabela 2.1. Struktura bezrobocia wśród osób do 25 roku życia w latach 2008-2009

Wyszczególnienie		2008 rok		2009 rok		Dynamika 2008=100%
		liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych do 25 r. ż.	liczba bezrobotnych	procentowy udział do ogółu bezrobotnych do 25 r. ż.	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	4 016	18,4	4 518	12,9	112,5
	1-3 m-cy	7 806	35,7	11 326	32,3	145,1
	3-6 m-cy	4 671	21,3	9 462	26,9	202,6
	6-12 m-cy	2 546	11,6	6 045	17,2	237,4
	12-24 m-cy	1 754	8,0	2 876	8,2	164,0
	pow. 24 m-cy	1 089	5,0	892	2,5	81,9
wykształcenie	wyższe	1 787	8,2	3 031	8,6	169,6
	policealne i śr. zawod.	6 119	28,0	9 267	26,4	151,4
	śr. ogólnokształcące	4 844	22,1	7 827	22,3	161,6
	zasadnicze zawodowe	5 003	22,8	8 442	24,0	168,7
	gimnazjalne i poniżej	4 129	18,9	6 552	18,7	158,7
staż pracy	do 1 roku	4 959	22,7	7 918	22,5	159,7
	1-5 lat	6 771	30,9	11 648	33,2	172,0
	5-10 lat	570	2,6	868	2,5	152,3
	bez stażu	9 582	43,8	14 685	41,8	153,3
Ogółem		21 882	100,0	35 119	100,0	160,5

Udział kobiet w tej kategorii osób wynosił 55,6% i spadł w stosunku do 2008 roku o 8,9 punktu procentowego.

Ponad połowa analizowanej grupy (57,3%) posiadała wykształcenie średnie i wyższe, co czwarta osoba zawodowe, a co piąta osoba gimnazjalne i niższe. Blisko 2/3 bezrobotnych kobiet do 25 roku życia miało wykształcenie średnie lub wyższe. Prawidłowości te były charakterystyczne również dla roku poprzedzającego analizowany okres.

53,4% osób bezrobotnych do 25 roku życia nie miało żadnego doświadczenia zawodowego, co również w większym stopniu dotyczyło kobiet niż mężczyzn.

W 2009 roku co dziesiąty bezrobotny z tej grupy pozostawał w rejestrze urzędu powyżej roku (10,7% - spadek w stosunku do roku poprzedniego o 2,3 punktu procentowego). Natomiast 72,1% osób bezrobotnych do 25 roku życia zarejestrowanych było w urzędach pracy przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, co stanowi spadek o 3,3 punktu procentowego w stosunku do roku poprzedniego.

2.6.2. BEZROBOTNI POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA

Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia, wg stanu na koniec grudnia 2009 roku wynosiła 23 861 osób i zwiększyła się o 6 205 osób, tj. o 35,1%, w porównaniu ze stanem na koniec roku poprzedniego. Jednakże mimo wzrostu liczby tych osób w rejestrach urzędów pracy, ich udział w ogólnej liczbie osób bezrobotnych zmniejszył się o 1,6 punktu procentowego.

Jest to grupa bezrobotnych o raczej niskim poziomie wykształcenia. Blisko 40% tej kategorii osób legitymuje się wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, a co czwarty jej przedstawiciel posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe.

Tabela 2.2. Struktura bezrobocia wśród osób powyżej 50 roku życia w latach 2008-2009

Wyszczególnienie		2008 rok		2009 rok		Dynamika 2008=100%
		liczba bezrobotnych	% udział do ogółu bezrobotnych pow. 50 r.ż.	liczba bezrobotnych	% udział do ogółu bezrobotnych pow. 50 r.ż.	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	1 979	11,2	2 150	9,0	108,6
	1-3 m-cy	3 617	20,5	5 498	23,0	152,0
	3-6 m-cy	2 292	13,0	4 188	17,5	182,7
	6-12 m-cy	2 561	14,5	5 105	21,4	199,3
	12-24 m-cy	2 283	12,9	3 281	13,8	143,7
	pow. 24 m-cy	4 924	27,9	3 639	15,3	73,9
wykształce- nie	wyższe	537	3,0	720	3,0	134,1
	policealne i śr. zawod.	3 199	18,1	4 457	18,7	139,3
	śr. ogólnokształcące	1 067	6,0	1 272	5,3	119,2
	zasadnicze zawodowe	5 216	29,5	8 032	33,7	154,0
	gimnazjalne i poniżej	7 637	43,3	9 380	39,3	122,8
staż pracy	do 1 roku	1 320	7,5	1 379	5,8	104,5
	1-5 lat	1 185	6,7	1 469	6,2	124,0
	5-10 lat	1 384	7,8	1 633	6,8	118,0
	10-20 lat	4 158	23,6	5 209	21,8	125,3
	20-30 lat	6 232	35,3	8 703	36,5	139,7
	30 lat i więcej	2 368	13,4	4 440	18,6	187,5
	bez stażu	1 009	5,7	1 028	4,3	101,9
Ogółem		17 656	100,0	23 861	100,0	135,1

Co trzecia osoba reprezentująca tę grupę pozostaje bezrobotną powyżej 12 miesięcy, przy czym co szósta pozostaje bez zatrudnienia ponad dwa lata.

Co trzecia osoba bezrobotna powyżej 50 roku życia posiada staż zawodowy w przedziale od 20-30 lat, a co piąta w przedziale od 10-20 lat. Równocześnie jednak 12% osób posiada staż pracy nie przekraczający pięciu lat, a 4,3% osób nie posiada żadnego udokumentowanego stażu pracy.

Udział kobiet w tej grupie osób bezrobotnych na przestrzeni lat 2005-2007 wzrósł z 45,6% do 50,5%. W 2008 roku odnotowano jednak jego spadek do 48%, a w 2009 do 42,2%.

Bezrobotne kobiety powyżej 50 roku życia były lepiej wykształcone niż mężczyźni z tej kategorii bezrobotnych. Wg stanu na koniec 2009 roku 64,7% kobiet bezrobotnych w wieku „50 plus” legitymowało się wykształceniem zawodowym i niższym. Natomiast ta kategoria mężczyzn charakteryzowała się wskaźnikiem o wartości 79%. Co trzecia kobieta w analizowanym wieku pozostawała bezrobotną powyżej 12 miesięcy, natomiast 1/4 mężczyzn z tej grupy nie pracowała dłużej niż rok.

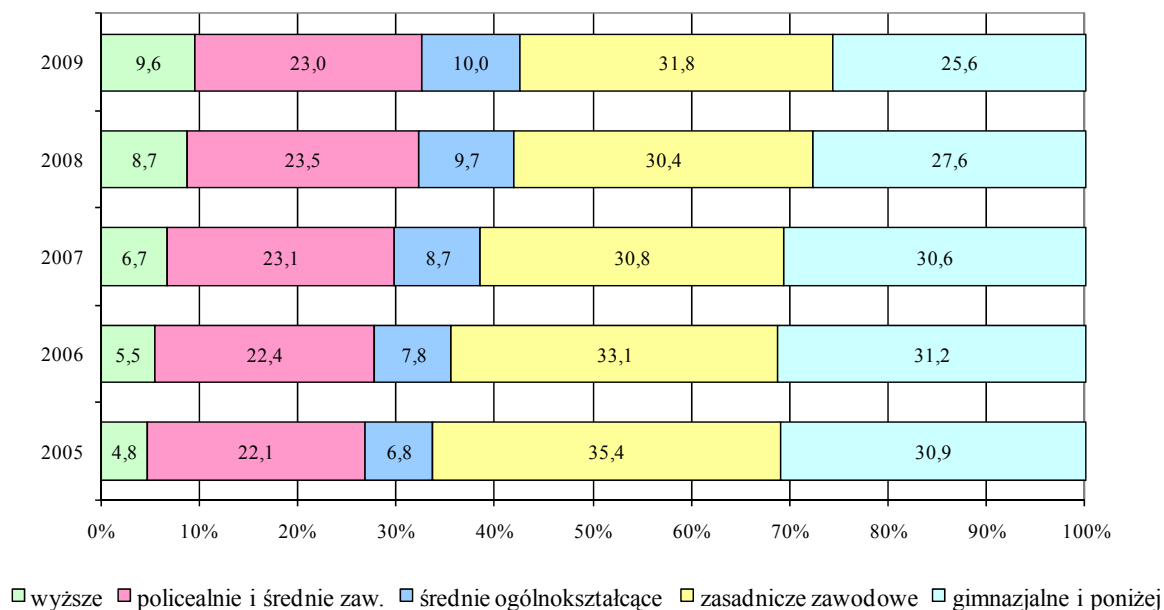
Bezrobotni powyżej 50 roku życia mają duże trudności ze znalezieniem zatrudnienia ze względu na niski poziom wykształcenia i długie pozostawanie w rejestrach osób bezrobotnych. Osoby te czują się dyskryminowane przez pracodawców, co nasila pasywność ich postaw na rynku pracy.

2.7. BEZROBOTNI WG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

W 2009 roku, podobnie jak w latach poprzednich, wśród osób bezrobotnych przeważały osoby z wykształceniem wyższym, policealnym i średnim.

Analiza udziałów procentowych bezrobotnych według wykształcenia pozwala zauważyć, że na przestrzeni lat 2005-2009 odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, policealnym i średnim zawodowym oraz wyższym rósł średnio o kilka dziesiątych punktu procentowego rocznie. W roku 2005 osoby bezrobotne z takim poziomem wykształcenia stanowiły 33,7% ogólnej liczby. Do 2009 roku procent ten zwiększył się, w porównaniu do 2005 roku, o 8,9 punktu procentowego, a co druga osoba bezrobotna miała co najmniej średnie wykształcenie.

Wykres 2.11. Bezrobotni wg wykształcenia w latach 2005-2009

Udział osób posiadających wykształcenie gimnazjalne i poniżej systematycznie zmniejsza się w rejestrach urzędów pracy na rzecz osób posiadających wykształcenie średnie i wyższe (z 30,9% w 2005 roku do 25,6% w 2009 roku).

W 2009 roku co trzecia osoba bezrobotna posiadała wykształcenie zawodowe. Udział osób mających takie wykształcenie w rejestrach osób bezrobotnych od pięciu lat waha się w granicach od 35,4% do 31,8%.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat zmiany struktury wykształcenia wśród osób bezrobotnych są wyraźnie widoczne. Maleje udział osób z wykształceniem zawodowym i niższym (choć nadal wartość tego wskaźnika przekracza 50%), co może świadczyć o tym, że rośnie zapotrzebowanie na pracę dla wykwalifikowanych, lecz niekoniecznie wysoko wykształconych osób.

Obecność coraz większej liczby osób z wykształceniem wyższym w ewidencji urzędów pracy świadczy o niedostatecznym uwzględnianiu przy wyborze kierunku dalszej edukacji tzw. rynkowych aspektów tych decyzji. Efektem tego jest obserwowany obecnie na rynku pracy brak pracowników o wysokich kwalifikacjach technicznych przy równoczesnych znacznych nadwyżkach absolwentów kierunków takich jak: zarządzanie i marketing, pedagogika oraz ekonomia i administracja.

2.8. DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI

W rejestrach urzędów pracy w końcu 2009 roku znajdowało się 43 012 osób długotrwale bezrobotnych, tj. 32,2% ogólnej liczby osób bezrobotnych. Udział ten w stosunku do 2008 roku obniżył się o 11,5 punktu procentowego.

Wśród osób długotrwale bezrobotnych 43% stanowiły osoby do 34 roku życia. Długotrwale bezrobotne kobiety w tym przedziale wiekowym były liczniej reprezentowane niż mężczyźni (stanowiły one 75,5% ogólnej liczby osób w tej kategorii wiekowej).

63,3% osób długotrwale bezrobotnych legitymuje się wykształceniem zawodowym i niższym.

Ponad połowa tej grupy tj. 59,3% pozostawała w ewidencji urzędów pracy nieprzerwanie powyżej 12 miesięcy, przy czym dla kobiet udział ten był wyższy i wynosił 60,8%. Co szósta osoba w tej populacji nie posiadała stażu pracy.

Tabela 2.3. Struktura bezrobocia wśród osób długotrwale bezrobotnych w latach 2008-2009

Wyszczególnienie		2008 rok		2009 rok		Dynamika
		liczba bezrobotnych	% udział do ogółu długotrwale bezrobotnych	liczba bezrobotnych	% udział do ogółu długotrwale bezrobotnych	2008=100%
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	2 188	5,5	1 584	3,7	72,4
	1-3 m-cy	5 557	13,9	5 010	11,6	90,2
	3-6 m-cy	4 207	10,5	4 434	10,3	105,4
	6-12 m-cy	4 262	10,7	6 472	15,0	151,9
	12-24 m-cy	9 484	23,7	14 767	34,4	155,7
	pow. 24 m-cy	14 246	35,7	10 745	25,0	75,4
wiek	18-24 lat	5 029	12,6	6 485	15,1	129,0
	25-34 lat	10 897	27,3	11 994	27,9	110,1
	35-44 lat	8 216	20,5	8 700	20,2	105,9
	45-54 lat	11 332	28,4	11 022	25,6	97,3
	55-59 lat	3 788	9,5	4 000	9,3	105,6
	60-64 lat	682	1,7	811	1,9	118,9
wykształcenie	wyższe	2 296	5,7	2 935	6,8	127,8
	policealne i śr. zawod.	8 619	21,6	9 410	21,9	109,2
	śr. ogólnokształcące	2 986	7,5	3 443	8,0	115,3
	zasadnicze zawodowe	12 262	30,7	13 425	31,2	109,5
	gimnazjalne i poniżej	13 781	34,5	13 799	32,1	100,1
staż pracy	do 1 roku	6 515	16,3	6 983	16,2	107,2
	1-5 lat	8 133	20,4	9 678	22,5	119,0
	5-10 lat	5 452	13,6	5 890	13,7	108,0
	10-20 lat	7 274	18,2	7 470	17,4	102,7
	20-30 lat	4 499	11,3	4 826	11,2	107,3
	30 lat i więcej	671	1,7	968	2,3	144,3
	bez stażu	7 400	18,5	7 197	16,7	97,3
Ogółem	39 944	100,0	43 012	100,0	107,7	

Długotrwale bezrobocie ma szereg negatywnych aspektów, w szczególności utrwała ono syndrom tzw. „wycuczonej bezradności”, a zdobyte wcześniej umiejętności zawodowe

dezaktualizują się. Urzędy pracy, mimo niewystarczającego zainteresowania tą grupą osób bezrobotnych ze strony pracodawców, promują jej aktywizację poprzez programy finansowane zarówno z Funduszu Pracy, jak i ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Działania te znalazły odzwierciedlenie w zmniejszeniu się udziału osób długotrwale bezrobotnych w rejestrach urzędów pracy.

2.9. NIEPEŁNOSPRAWNI

Liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych w województwie wielkopolskim na koniec 2009 wynosiła 7 229, tj. 5,4% ogólnej liczby osób bezrobotnych. W grupie tej przeważały kobiety, które stanowiły 52,3% przedstawicieli tej kategorii.

Udział osób niepełnosprawnych w rejestrach urzędów pracy na przestrzeni ostatnich trzech lat rósł systematycznie (z 3,4% w 2006 roku, 4,5% w 2007 roku do 6,1% w 2008 roku). W 2009 roku po raz pierwszy od kilku lat, mimo wzrostu liczby bezrobotnych osób niepełnosprawnych, zanotowano spadek ich udziału w rejestrach urzędów pracy.

Tabela 2.4. Struktura bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych w latach 2008-2009

Wyszczególnienie		2008 rok		2009 rok		Dynamika 2008=100%
		liczba bezrobotnych	% udział do ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych	liczba bezrobotnych	% udział do ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych	
czas pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	550	9,9	578	8,0	105,1
	1-3 m-cy	1 071	19,2	1 461	20,2	136,4
	3-6 m-cy	837	15,0	1 309	18,1	156,4
	6-12 m-cy	834	15,0	1 477	20,4	177,1
	12-24 m-cy	774	13,9	1 096	15,2	141,6
	pow. 24 m-cy	1 508	27,0	1 308	18,1	86,7
wiek	18-24 lat	476	8,6	639	8,9	134,2
	25-34 lat	865	15,5	1 129	15,6	130,5
	35-44 lat	1 019	18,3	1 303	18,0	127,9
	45-54 lat	2 237	40,1	2 783	38,5	124,4
	55-59 lat	825	14,8	1 162	16,1	140,8
	60-64 lat	152	2,7	213	2,9	140,1
wykształce- nie	wyższe	179	3,2	248	3,4	138,5
	policealne i śr. zawod.	970	17,4	1 330	18,4	137,1
	śr. ogólnokształcące	345	6,2	461	6,4	133,6
	zasadnicze zawodowe	1 999	35,9	2 728	37,7	136,5
	gimnazjalne i poniżej	2 081	37,3	2 462	34,1	118,3
staż pracy	do 1 roku	698	12,5	823	11,4	117,9
	1-5 lat	946	17,0	1 188	16,4	125,6
	5-10 lat	741	13,3	979	13,6	132,1
	10-20 lat	1 274	22,9	1 649	22,8	129,4
	20-30 lat	1 083	19,4	1 519	21,0	140,3
	30 lat i więcej	241	4,3	401	5,5	166,4
	bez stażu	591	10,6	670	9,3	113,4
Ogółem		5 574	100,0	7 229	100,0	129,7

Najliczniej reprezentowaną przez niepełnosprawnych grupą wiekową jest przedział osób od 45 do 54 roku życia (38,5%). Udział osób młodych do 34 roku życia w tej populacji stanowi 24,5%.

Co trzecia osoba niepełnosprawna (33,3%) widniała w rejestrach osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy.

Rynek pracy stawia wysokie wymagania dotyczące kwalifikacji, tymczasem struktura wykształcenia niepełnosprawnych bezrobotnych w Wielkopolsce stanowi ogromne wyzwanie dla służb zatrudnienia. Tylko 3,4% z tej grupy posiadało na koniec 2009 roku wykształcenie wyższe, a co czwarta osoba (24,8%) wykształcenie na poziomie średnim. Większość osób niepełnosprawnych legitymuje się wykształceniem zawodowym (37,7%) oraz gimnazjalnym i poniżej (34,1%). Niski poziom wykształcenia w połączeniu z często znaczną niepełnosprawnością nie czyni z tej grupy osób bezrobotnych atrakcyjnych pracowników.

2.10. BEZROBOTNI WG ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI

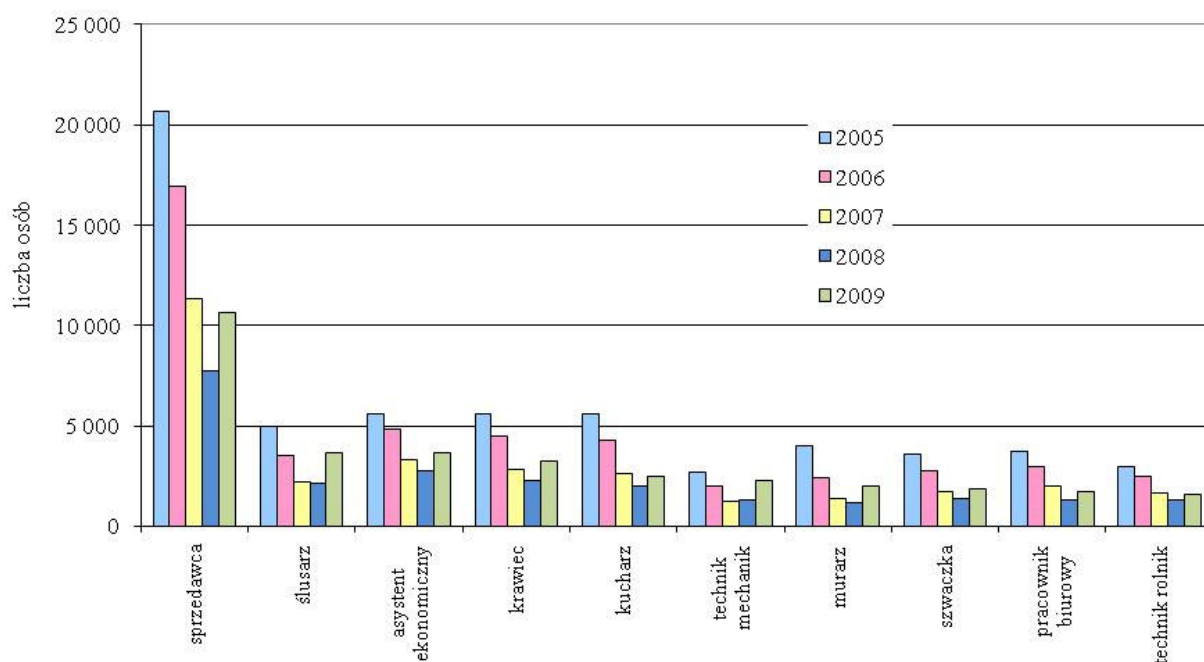
Lista zawodów w największym stopniu generujących bezrobocie od lat jest niezmienna, notowano tylko okresowe zmiany ich pozycji.

W tabeli i na wykresie zamieszczono informacje dotyczące kształtowania się w latach 2005-2009 wielkości liczbowych opisujących bezrobocie dotyczące dziesięciu zawodów reprezentowanych przez najliczniejsze grupy bezrobotnych. W 2009 roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, we wszystkich tych profesjach nastąpił wzrost wartości bezwzględnych spowodowany znacznym wzrostem bezrobocia.

Tabela 2.5. Zawody najliczniej występujące wśród osób bezrobotnych (porównanie lat 2005-2009)

Lp.	Zawód	liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec roku					wzrost/ spadek
		2005	2006	2007	2008	2009	2009-2008
1.	sprzedawca	20 682	16 966	11 367	7 749	10 640	2 891
2.	ślusarz	4 955	3 525	2 178	2 138	3 674	1 536
3.	asystent ekonomiczny	5 601	4 836	3 313	2 774	3 646	872
4.	krawiec	5 587	4 482	2 802	2 306	3 247	941
5.	kucharz	5 562	4 244	2 610	2 001	2 484	483
6.	technik mechanik	2 695	2 028	1 249	1 286	2 265	979
7.	murarz	3991	2388	1340	1171	1 985	814
8.	szwaczka	3 604	2 788	1 718	1 342	1 839	497
9.	pracownik biurowy	3 745	2 978	1 997	1 308	1 732	424
10.	technik rolnik	2 935	2 362	1 618	1 298	1 608	310

Wykres 2.12. Zawody najliczniej występujące wśród bezrobotnych w latach 2005-2009

Niekwestionowanym liderem wśród zawodów z największą liczbą osób bezrobotnych jest zawód sprzedawcy. Zawód ten w rejestrach wielkopolskich urzędów pracy, zarówno w 2007 roku, jak i w latach wcześniejszych, reprezentowała co dziesiąta osoba bezrobotna, a w latach 2008 i 2009 co 12 osoba bezrobotna. Takie kwalifikacje posiada obecnie co siódma, a rok temu co ósma, bezrobotna kobieta. Sytuacja ta wynika z faktu, że zawód ten stosunkowo łatwo jest zdobyć i obejmuje on nieskomplikowany zakres zadań i umiejętności potrzebnych do jego wykonywania, co pozwala na szybkie przyuczenie do świadczenia tego rodzaju pracy przez osoby nie posiadające potrzebnego wykształcenia i doświadczenia. Podjęcie pracy na stanowisku sprzedawcy ułatwia także wysoka fluktuacja kadr od lat notowana w tym zawodzie.

Na uwagę zasługuje fakt, że od lat co czwarta kobieta w rejestrach osób bezrobotnych województwa wielkopolskiego reprezentuje jeden z czterech zawodów, tj.: sprzedawca, asystent ekonomiczny, krawiec i kucharz.

Znaczny udział w strukturze bezrobocia wg zawodów i specjalności niezmiennie mają osoby bezrobotne bez zawodu, mające wykształcenie średnie ogólnokształcące, gimnazjalne i poniżej, nie posiadające żadnych kwalifikacji zawodowych. Do grupy tej należy co piąta osoba bezrobotna.

3. AKTYWIZACJA BEZROBOTNYCH W POWIATOWYCH URZĘDACH PRACY

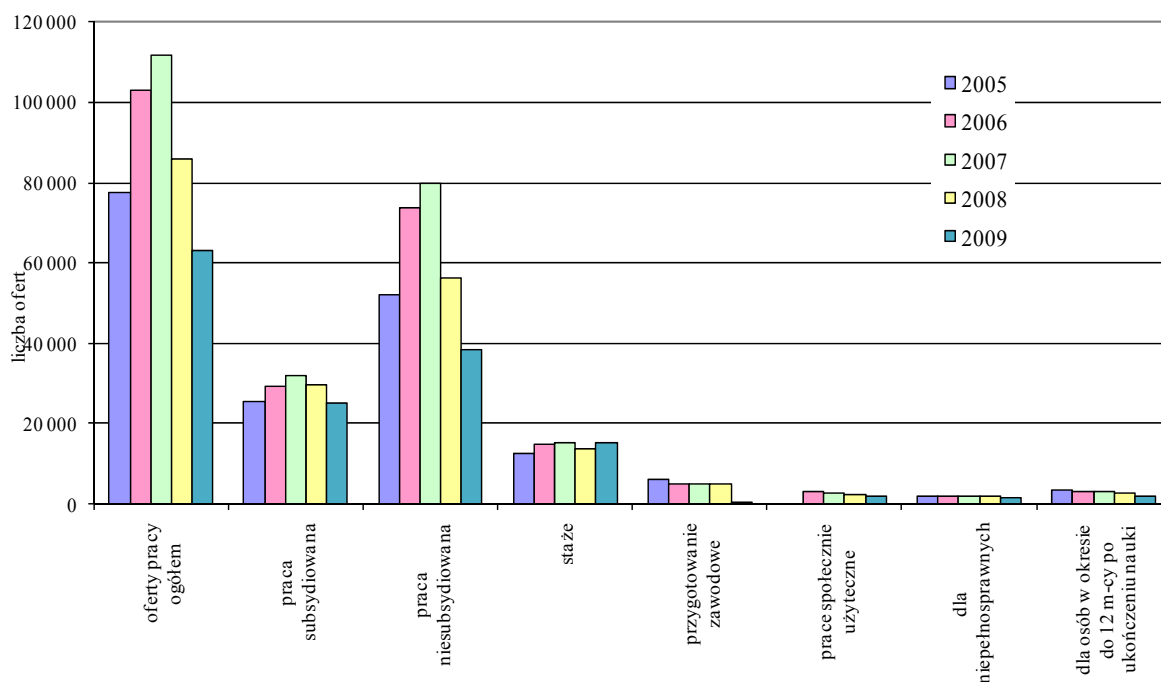
3.1. OFERTY PRACY

Liczba ofert pracy pozyskanych przez powiatowe urzędy pracy wyniosła w 2009 roku 63 221, co wskazuje na tendencję spadkową wobec roku poprzedniego o ponad 26%. Utrzymujący się do 2007 roku trend wzrostowy dość gwałtownie się odwrócił. Liczba pozyskanych ofert pracy w 2008 roku jedynie nieznacznie przekroczyła poziom sprzed trzech lat, natomiast w 2009 roku była znacząco mniejsza niż w 2005 roku.

Oferty subsydiowane przez urzędy pracy stanowiły ponad 39,4% wszystkich ofert i jest to najwyższy wskaźnik w ciągu ostatnich pięciu lat. Liczba pozyskanych miejsc pracy i wskaźnik udziału ofert niesubsydiowanych w ostatnich pięciu latach wygląda następująco:

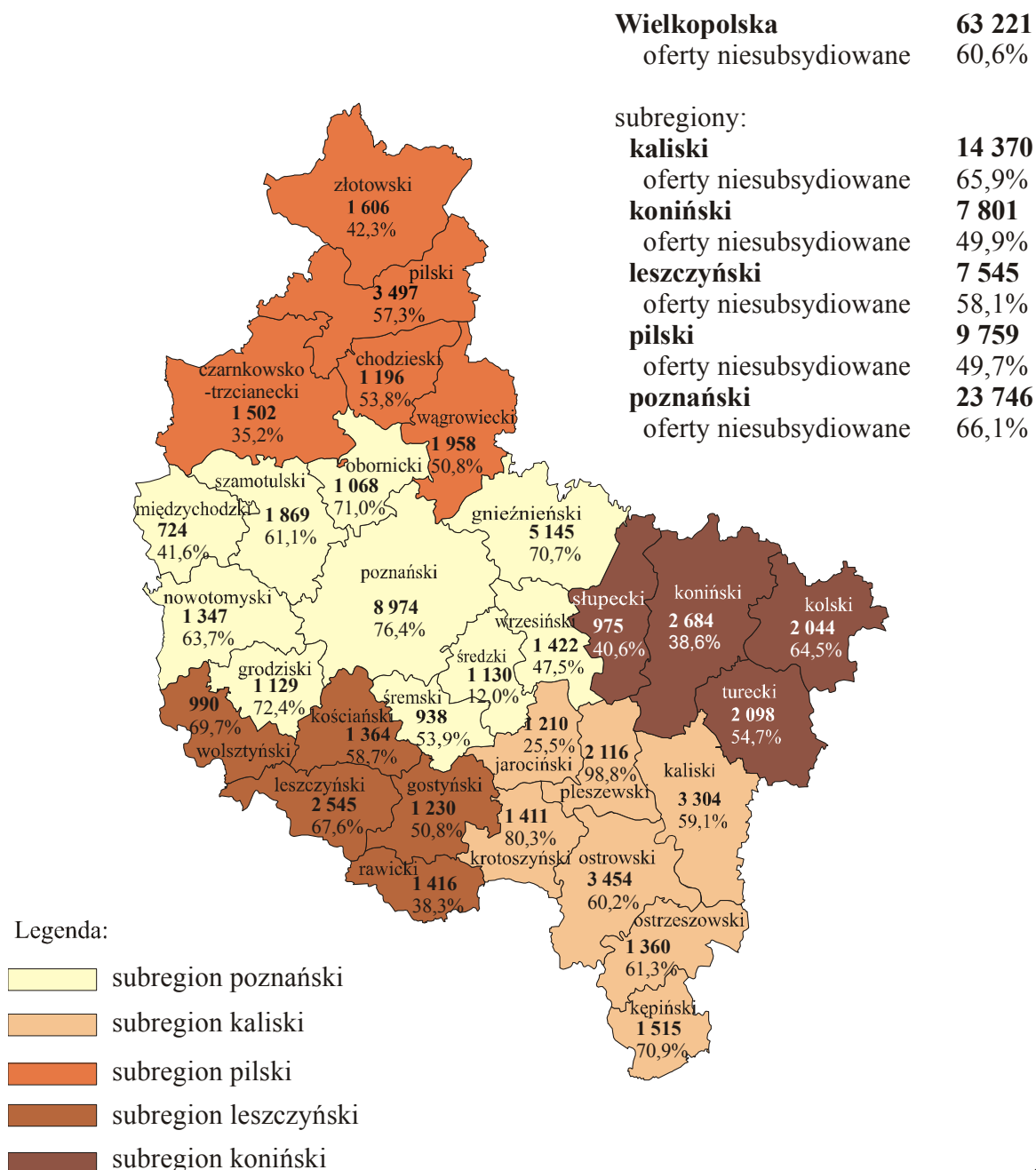
- w 2009 roku – 63 221, w tym niesubsydiowane 38 286, tj. 60,6%,
- w 2008 roku – 85 863, w tym niesubsydiowane 56 390, tj. 65,7%,
- w 2007 roku – 111 674, w tym niesubsydiowanych 79 838 tj. 71,5%,
- w 2006 roku – 102 870, w tym 73 575 tj. 71,5%,
- w 2005 roku – 77 490, w tym 52 147 tj. 67,3%.

Wykres 3.1. Oferty pracy w latach 2005-2009

Subsydiowane oferty pracy stanowiły około 50% ogólnej ich liczby pozostającej w dyspozycji urzędów pracy w podregionie pilskim i konińskim. Największy udział tych ofert pracy odnotowano w powiatach: średzkim (90% wszystkich zgłoszonych ofert), jarocińskim (74,5%) i konińskim (69,4% wszystkich zgłoszonych ofert). Powiat pleszewski, sąsiadujący z jarocińskim zanotował najniższy wskaźnik udziału ofert subsydiowanych – nieco ponad 1,2%. Należy jednak podkreślić, że zgłoszenie oferty zatrudnienia nie ma bezpośredniego przełożenia na podjęcie pracy.

Oferty pracy zgłoszone do powiatowych urzędów pracy w 2009 roku oraz udział procentowy ofert pracy niesubsydiowanej

Wśród zgłoszeń ofert na subsydiowane miejsca pracy największą popularnością cieszyły się staże – 15 037 zgłoszeń w powiatowych urzędach pracy. Przyjęto 2 056 ofert na wykonanie prac społecznie użytecznych. Spadek liczby zgłaszanych ofert pracy jest szczególnie widoczny w ujęciu półrocznym: I połowa 2007 – 60 660; II połowa 2007 – 51 014; I połowa 2008 – 46 143; II połowa 2008 – 39 720; I połowa 2009 – 33 414; II połowa 2009 – 29 807.

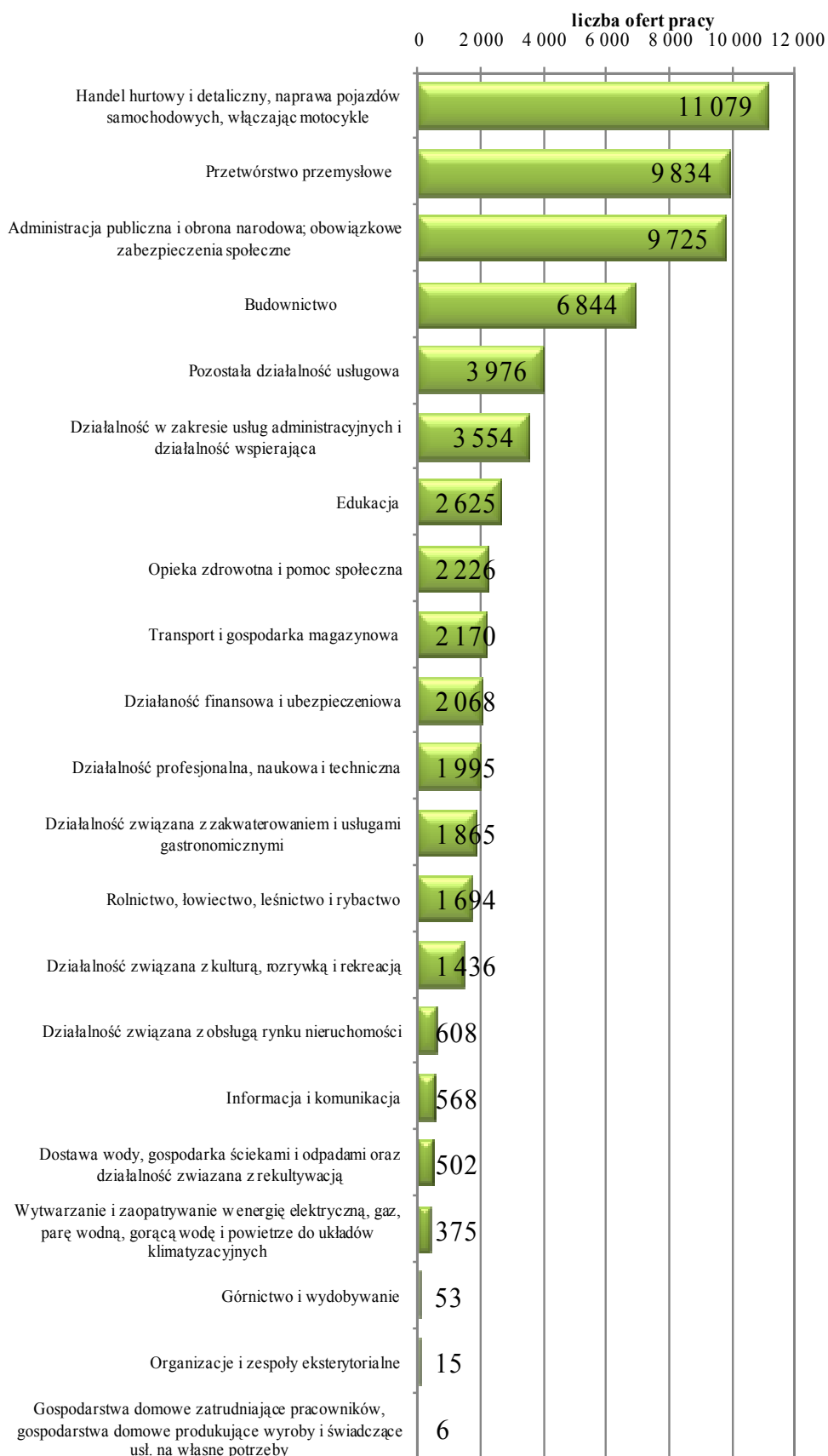
3.1.1. OFERTY PRACY WEDŁUG RODZAJU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Najwięcej zgłoszonych wolnych miejsc pracy pochodziło z handlu – 11 079 ofert, przetwórstwa przemysłowego – 9 834, administracji publicznej – 9 725 i budownictwa – 6 844. Pracodawcy z branż generujących największe zatrudnienie zgłosili w 2009 roku zdecydowanie mniejsze zapotrzebowanie na pracowników, niż rok wcześniej.

W niektórych sekcjach działalności gospodarczej liczba ofert pracy w roku przewyższała liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w tym samym czasie w powiatowych urzędach pracy. Były to:

- Administracja publiczna i obrona narodowa;
obowiązkowe zabezpieczenia społeczne 9 289 osób bezrobotnych – 9 725 ofert
- Działalność finansowa i ubezpieczeniowa 1 411 osób bezrobotnych – 2 068 ofert
- Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię
elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę
i powietrze do układów klimatycznych 275 osób bezrobotnych – 375 ofert

Wykres 3.2. Oferty pracy wg rodzaju działalności w 2009 roku

3.1.2. OFERTY PRACY WEDŁUG ZAWODÓW

Zapotrzebowanie na pracowników zgłaszane w 2009 roku przez pracodawców w powiatowych urzędach pracy kształtuje się podobnie, jak w latach ubiegłych. Jak co roku, najwięcej ofert pracy było kierowanych dla sprzedawców. Tak jak w minionych latach, widoczne było duże zapotrzebowanie na robotników gospodarczych, robotników budowlanych i robotników w przemyśle przetwórczym. Zwraca uwagę niemalejące zapotrzebowanie na zawody, takie jak pracownik biurowy i pracownik administracyjny.

Stanowiska pracy, na które pracodawcy najczęściej poszukiwali pracowników w 2009 roku (liczba ofert większa niż 500):

▪ sprzedawca	5 752
▪ robotnik gospodarczy	5 731
▪ pracownik biurowy	4 959
▪ pracownik administracyjny	2 267
▪ robotnik budowlany	1 339
▪ murarz	1 317
▪ robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	1 307
▪ sprzątaczk	1 141
▪ przedstawiciel handlowy	1 025
▪ kierowca samochodu ciężarowego	1 015
▪ szwaczka	891
▪ pakowacz	883
▪ magazynier	824
▪ stolarz	813
▪ kucharz	799
▪ pozostali pracownicy przy pracach prostych w przemyśle	781
▪ pracownik ochrony mienia i osób	738
▪ kierowca samochodu osobowego	600
▪ telemarketer	562
▪ księgowy	531
▪ ślusarz	517
▪ fryzjer	511
▪ rzeźnik wędliniarz	502
▪ pozostali robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni	502

Spośród zawodów znajdujących się w statystykach wielkopolskich urzędów pracy wyodrębniono takie, dla których liczba ofert przewyższała liczbę nowo zarejestrowanych bezrobotnych i które równocześnie charakteryzowały się wysokim wskaźnikiem zapotrzebowania (obliczonym jako stosunek liczby ofert pracy zgłoszonych w 2009 roku do urzędów pracy do liczby osób bezrobotnych nowo zarejestrowanych w tym samym okresie). Efektem było stworzenie listy 22 zawodów na których zapotrzebowanie jest znacząco wyższe niż ich podaż w rejestrach urzędów pracy.

Na czele listy zawodów deficytowych znalazły się zawody, takie jak: agent ubezpieczeniowy i przedstawiciel handlowy. Są to zawody wymagające „wrodzonych predyspozycji” i zdolności perswazyjnych oraz rzetelnej wiedzy o sprzedawanym produkcie. W branży handlowej poszukiwano również przedstawicieli zawodów telemarketer i kasjer handlowy.

Tabela 3.1. Liczba ofert pracy przewyższająca liczbę nowo zarejestrowanych bezrobotnych

Lp.	Zawód	liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych w 2009 roku	liczba ofert pracy zgłoszonych w 2009 roku	liczba ofert pracy przypadająca na 1 osobę (kolumna 4/3)
1	2	3	4	5
1.	agent ubezpieczeniowy	47	230	4,9
2.	pozostali robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni	108	502	4,6
3.	pozostali spawacze i pokrewni	71	256	3,6
4.	przedstawiciel handlowy	379	1 025	2,7
5.	telemarketer	208	562	2,7
6.	robotnik gospodarczy	2 183	5 731	2,6
7.	operator koparek i zwałowarek	93	210	2,3
8.	pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	111	226	2,0
9.	nauczyciel przedszkola	165	323	2,0
10.	pracownik biurowy	2 724	4 959	1,8
11.	sekretarka	229	373	1,6
12.	brukarz	170	276	1,6
13.	kasjer handlowy	209	332	1,6
14.	pracownik administracyjny	1 485	2 267	1,5
15.	opiekunka dziecięca	228	347	1,5
16.	pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	615	781	1,3
17.	księgowy	423	531	1,3
18.	pomoc kuchenna	387	465	1,2
19.	dekarz	321	375	1,2
20.	pracownik ochrony mienia i osób	634	738	1,2

Najwidoczniejsze braki odczuwane były również w zawodach z reguły wymagających wydatkowania znacznej siły fizycznej, takich jak: robotnicy gospodarczy, operatorzy koparek i zwałowarek, brukarze, dekarze oraz w zawodach sklasyfikowanych w grupach: robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni, robotnicy przy pracach prostych w przemyśle oraz spawacze i pokrewni.

Utrzymuje się niedobór pracowników obsługi biurowej, sekretarek, księgowych i pracowników administracyjnych, a pogłębia problem braku nauczycieli przedszkolnych i opiekunek dziecięcych.

Tabela 3.2. Liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych przewyższająca liczbę ofert pracy (przynajmniej 100 kandydatów na ofertę lub brak ofert)

Lp.	Zawód	liczba ofert pracy zgłoszonych w 2009 roku	liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych w 2009 roku	liczba osób przypadająca na 1 ofertę pracy (kolumna 4/3)
1	2	3	4	5
1.	filolog – filologia obcojęzyczna	0	418	—
2.	filolog – filologia polska	0	319	—
3.	inżynier ogrodnictwa	0	218	—
4.	technik mechanizacji rolnictwa	1	478	478,0
5.	technik telekomunikacji	1	300	300,0
6.	organizator usług hotelarskich	2	567	283,5
7.	politolog	4	1 019	254,8
8.	operator urządzeń przetwórstwa owocowo-warzywnego	1	235	235,0
9.	technik rolnik	13	2 422	186,3
10.	specjalista pracy socjalnej	1	175	175,0
11.	socjolog	2	348	174,0
12.	technik architektury krajobrazu	1	149	149,0
13.	organizator usług gastronomicznych	3	445	148,3
14.	technik technologii chemicznej	1	124	124,0
15.	technik technologii żywności – przetwórstwo zbożowe	1	119	119,0
16.	monter sprzętu gospodarstwa domowego	1	117	117,0
17.	technik mechanik	39	4 486	115,0
18.	kaletnik	2	226	113,0
19.	technik technologii odzieży	11	1 196	108,7
20.	technik żywienia i gospodarstwa domowego	25	2 642	105,7
21.	pozostali technicy technologii żywności	5	528	105,6
22.	kulturoznawca	2	207	103,5
23.	organizator agrobiznesu	6	611	101,8

W kolejnym zestawieniu obrazującym zawody, w których liczba bezrobotnych rejestrujących się w urzędach w 2009 roku była znacząco większa od zapotrzebowania zgłaszanego od pracodawców, podobnie jak w latach ubiegłych znajdują się zawody związane

z rolnictwem, gastronomią oraz profesje związane z wykształceniem humanistycznym. W najgorszej sytuacji zawodowej byli rolnicy, filologowie, technicy mechanicy, w tym mechanizacji rolnictwa, technicy technologii żywności oraz technicy żywienia i gospodarstwa domowego, technicy telekomunikacji. Brak ofert odczuli również politolodzy i socjologowie, organizatorzy usług hotelarskich i usług gastronomicznych oraz organizatorzy agrobiznesu. W rejestrach wielkopolskich urzędów pracy nie zgłoszono zapotrzebowania na tego typu specjalistów, albo było ono zupełnie nieadekwatne do podaży, co winno być wskazówką dla instytucji edukacyjnych. W przypadku osób z kwalifikacjami związanymi z rolnictwem problem jest prawdopodobnie bardziej złożony i może być związany z makroekonomicznymi czynnikami – zanikanie miejsc pracy w branży, wprowadzanie nowoczesnych technologii, wewnętrzne migracje o charakterze zarobkowym.

3.2. AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU

Liczba osób bezrobotnych objętych aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu uległa w 2009 roku, w porównaniu z rokiem 2008, zmniejszeniu do 42 913 osób, tj. o 4 074 osób.

Sytuacja ta wynika m.in. z tego, że samorządy powiatowe przeznaczyły większe środki finansowe Funduszu Pracy na droższe formy aktywizacji zawodowej, w tym na podjęcie działalności gospodarczej oraz na refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy. W 2009 roku powiatowe urzędy pracy w województwie wielkopolskim przyznały je prawie 9 tysiącom osób bezrobotnych i pracodawców, tj. o ponad 6% więcej niż w roku ubiegłym. Formy te dają 100% efektywności zatrudnieniowej.

Poniższe zestawienie zawiera liczbę bezrobotnych zaktywizowanych w ramach poszczególnych form na przestrzeni lat 2007-2009.

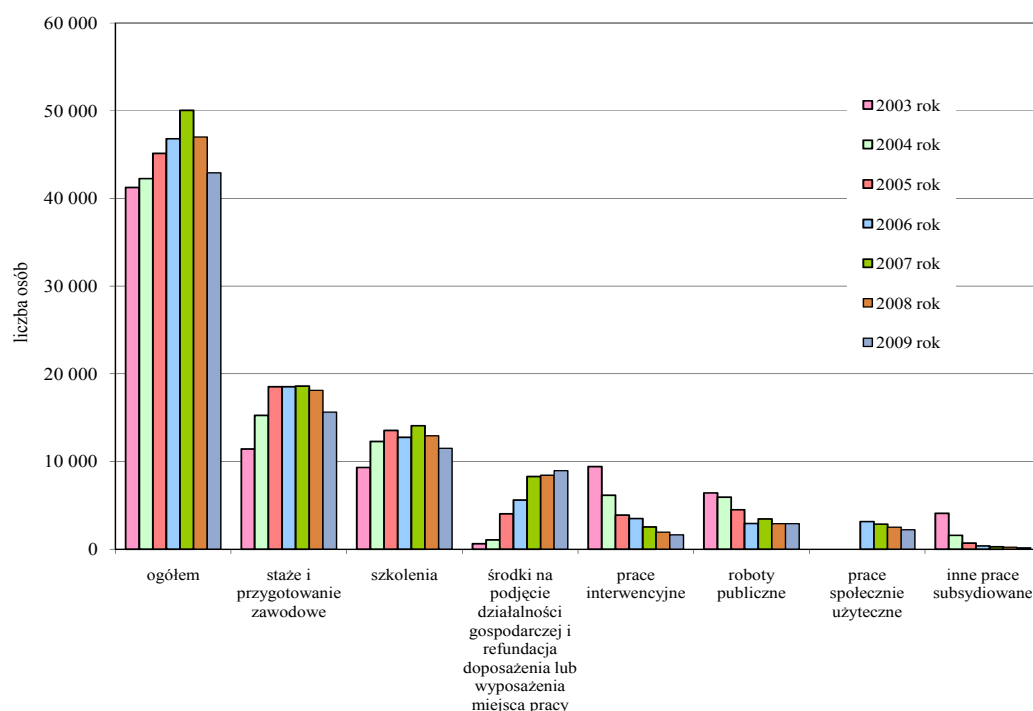
Tabela 3.3. Aktywizacja bezrobotnych w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w latach 2007-2009

Aktywne formy	Liczba aktywizowanych bezrobotnych w latach						dynamika % 2008=100
	2007		2008		2009		
	liczba bezrobotnych	struktura %	liczba bezrobotnych	struktura %	liczba bezrobotnych	struktura %	
prace interwencyjne	2 528	5,1	1 939	4,1	1 611	3,7	83,1
roboty publiczne	3 444	6,9	2 889	6,2	2 898	6,7	100,3
środki na podjęcie działalności gospodarczej i refundacje wyposażenia lub wyposażenia miejsca pracy	8 282	16,5	8 424	17,9	8 933	20,8	106,0
szkolenia	14 080	28,1	12 917	27,5	11 484	26,8	88,9
staże i przygotowanie zawodowe	18 588	37,2	18 094	38,5	15 615	36,4	86,3
prace społecznie użyteczne	2 850	5,7	2 507	5,3	2 216	5,2	88,4
inne prace subsydiowane*	275	0,5	217	0,5	156	0,4	71,9
ogółem	50 047	100,0	46 987	100,0	42 913	100,0	91,3

* dotacje na uruchomienie działalności gospodarczej pochodzące ze środków innych niż Fundusz Pracy, np. środków PFRON

W 2009 roku najwięcej, bo 15 615 osób skorzystało ze staży i przygotowania zawodowego. Jest to w ostatnich latach najczęściej stosowana przez urzędy pracy pomoc w zdobywaniu kwalifikacji zawodowych. Każdego roku jest ona uruchamiana dla co trzeciej aktywizowanej osoby.

Wykres 3.3. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w latach 2003-2009

W 2009 roku zmniejszyła się liczba bezrobotnych uczestniczących w szkoleniach. Z różnego rodzaju kursów i szkoleń organizowanych przez urzędy pracy skorzystały 11 484

osoby. Mniejsza liczba osób skierowanych przez urzędy pracy na szkolenia to m.in. efekt skutecznego aplikowania o środki w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki przez inne instytucje, jak np. ośrodki pomocy społecznej i organizowanie przez nie dla podobnej grupy beneficjentów szkoleń i kursów.

Liczba aktywizowanych osób w pozostałych formach, zwłaszcza w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych, była znacznie niższa. W obu tych formach w 2009 roku zatrudnionych było 4 509 osób, w porównaniu do 4 828 osób w roku 2008.

3.3. PORADNICTWO ZAWODOWE

W 2009 roku w powiatowych urzędach pracy z terenu Wielkopolski było zatrudnionych 131 doradców zawodowych, czyli o 14 osób, tj. 12% więcej niż w roku poprzednim.

Poradnictwo zawodowe w powiatowych urzędach pracy było realizowane w następujących formach:

- poradnictwo indywidualne: świadczone w oparciu o standardy usług rynku pracy, bazujące na przeprowadzonych rozmowach doradczych pomocnych w rozpoznawaniu preferencji i predyspozycji zawodowych i wyznaczaniu celów zawodowych oraz podejmowaniu decyzji związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych, motywujących do podjęcia aktywnych działań na rynku pracy, wzbogacone testami, pogłębionymi wywiadami, ćwiczeniami. W powiatowych urzędach pracy zatrudniających psychologa przeprowadzano badania w oparciu o testy psychologiczne. Realizowano poradnictwo z zastosowaniem Indywidualnego Planu Działania.
- poradnictwo grupowe: prowadzone w formie zajęć warsztatowych i spotkań informacyjnych.
Przykładowe tematy zajęć warsztatowych:

Aktywny zawodowo 50+. Zajęcia obejmowały poznanie mocnych i słabych stron klienta, kształtowanie pozytywnego wizerunku własnej osoby, sytuację na lokalnym rynku pracy, metody i techniki szukania pracy, a także poznanie zasad analizowania ofert pracy i technik prezentacji swojej osoby podczas rozmowy kwalifikacyjnej. Realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Ostrzeszowie.

Młode Wilki. Celem spotkań było świadczenie pomocy w zakresie nabycia umiejętności poszukiwania i uzyskania zatrudnienia (metody skutecznego poszukiwania pracy, pisanie CV i listu motywacyjnego), dostosowanie się do wymogów współczesnego rynku pracy, przybliżenie sztuki autoprezentacji podczas rozmowy z pracodawcą, ukazanie sytuacji na

rynku pracy i perspektywy zmian oraz możliwości i szans prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Pleszewie.

Na rynku pracy nie jesteś sama. Zajęcia dla kobiet samotnie wychowujących dzieci do 18 roku życia. Głównym ich celem było wzmocnienie poczucia własnej wartości i motywacji do poszukiwania pracy. Realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie.

Analiza moich mocnych i słabych stron w poszukiwaniu pracy oraz Moje cechy osobowościowe, a wybór odpowiedniego stanowiska pracy. Realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Turku.

Sztuka i sekrety osobistego magnetyzmu. Głównym celem warsztatów było rozwijanie i wzmacnianie postrzegania własnych atutów. Zaadresowane zostały do osób zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy, których sytuacja na lokalnym rynku pracy jest wyjątkowo trudna z uwagi na długotrwałe pozostawanie bez pracy. Przedsięwzięcie zostało zorganizowane w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery. Na uwagę zasługuje fakt, iż Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie został jednym z trzydziestu laureatów tej akcji. Inicjatywa ta została wyróżniona spośród ponad 600 realizowanych w całej Polsce.

Aktywność drogą do zatrudnienia czyli od A do Z. Tematem zajęć warsztatowych był przygotowany przez doradców scenariusz „Planowanie kariery zawodowej”, którego głównym celem było zainspirowanie osób bezrobotnych do planowania ścieżki kariery zawodowej poprzez między innymi: poznanie i zrozumienie samego siebie, budowanie pozytywnego obrazu własnej osoby, planowanie przyszłości, określenie predyspozycji zawodowych i umiejętności, motywowanie uczestników do aktywności zawodowej oraz przygotowanie do samodzielnego i aktywnego kształtowania swojej drogi zawodowej między innymi za pomocą przygotowania ich do sporządzania indywidualnych planów działania. Realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie.

WAMP, czyli Warsztaty Aktywnych Metod Poszukiwania Pracy. Warsztaty dla nowo zarejestrowanych absolwentów. Realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowie Wielkopolskim.

Podobnie jak w latach poprzednich, dużą popularnością cieszyły się zajęcia związane z szeroko rozumianą przedsiębiorczością, na których omawiano takie tematy, jak:

- informacje na temat procedur rejestracji firmy,

- możliwości uzyskania środków finansowych na rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej,
- samoocena pod kątem predyspozycji w kierunku przedsiębiorczości.

Zajęcia takie były prowadzone między innymi przez:

- Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie – „Samozatrudnienie – dlaczego warto założyć własną firmę i jakie są z tego korzyści?”,
- Powiatowy Urząd Pracy w Turku – „ABC przedsiębiorczości”,
- Powiatowy Urząd Pracy w Kościanie – „Zostań Rockefellerem”,
- Powiatowy Urząd Pracy w Rawiczu – „Przedsiębiorczość jako sposób na samozatrudnienie”.

Celem spotkań informacyjnych organizowanych przez powiatowe urzędy pracy w ramach poradnictwa zawodowego było m.in. zaprezentowanie form pomocy dla osób bezrobotnych, jakimi dysponują urzędy pracy, przedstawienie aktualnej sytuacji na rynku pracy, omówienie praw i obowiązków osoby bezrobotnej oraz przekazanie podstawowych informacji na temat metod i technik poszukiwania pracy. Urzędy zachęcały również do uczestnictwa w realizowanych przez siebie programach aktywizujących, w tym w projektach finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Spotkania te organizowano w szczególności dla:

- osób bezrobotnych zwolnionych z pracy w oparciu o przepisy ustawy z 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, oraz zwolnionymi przez pracodawcę z przyczyn ekonomicznych,
- osób długotrwale bezrobotnych,
- absolwentów szkół nie posiadających doświadczenia zawodowego,
- osób bezrobotnych powyżej pięćdziesiątego roku życia,
- kandydatów do udziału w szkoleniach i innych formach aktywizacji organizowanych przez powiatowe urzędy pracy,
- osób nowo zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy,
- osób niepełnosprawnych poszukujących pracy.

W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost liczby porad indywidualnych (ponad 47 tysięcy, tj. o 14 tysięcy więcej, niż w 2008 roku) oraz udzielonych indywidualnych informacji zawodowych (ponad 15 tysięcy, tj. o 1/4 więcej, niż rok wcześniej).

Liczba osób, które skorzystały z grupowego poradnictwa zawodowego wyniosła blisko 7,5 tysiąca a ponad 15 tysięcy klientów skorzystało z grupowej informacji zawodowej.

Obszar podejmowanych działań doradczych obejmował bardzo różnorodną tematykę:

- rynek pracy: lokalny, krajowy, europejski,
- usytuowanie pracy w hierarchii wartości człowieka,
- analiza umiejętności, predyspozycji zawodowych i cech osobowościowych,
- planowanie kariery zawodowej,
- sposoby efektywnego poszukiwania pracy,
- przygotowanie dokumentów aplikacyjnych (curriculum vitae oraz listu motywacyjnego),
- autoprezentacja, jej znaczenie, zakres stosowania i rola w życiu człowieka,
- przedsiębiorczość, samozatrudnienie, marketing w małej firmie, tworzenie biznesplanu,
- wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych i karanych.

Doradcy zawodowi z powiatowych urzędów pracy, podczas świadczenia usług poradnictwa wykorzystują elementy powszechnie stosowanych metod pracy doradczej, jak np. kurs inspiracji, metoda edukacyjna, metoda hiszpańska itp. Korzystają z pomocy multimedialnych: filmów DVD, programów edukacyjnych, testów w wersji elektronicznej. Podczas prowadzenia warsztatów wspierają się prezentacjami multimedialnymi, stosują kamery i dyktafony do zapisu ćwiczeń i ich późniejszej analizy.

Aby podnieść skuteczność swojej pracy doradcy regularnie i intensywnie podwyższają swoje umiejętności, w ramach kursów, szkoleń i studiów podyplomowych. Dzięki temu mają również możliwość awansu w ramach wieloetapowej ścieżki rozwoju zawodowego.

4. WSPÓLPRACA W RAMACH WSPÓŁTWORZENIA I REALIZACJI POLITYKI RYNKU PRACY

4.1. SAMORZĄDY

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w 2009 roku na posiedzenia Zarządu Województwa oraz Sejmiku Województwa Wielkopolskiego przygotowywał projekty uchwał, wnioski oraz informacje i sprawozdania z zakresu rynku pracy.

W 2009 roku na posiedzeniach Zarządu Województwa Wielkopolskiego, Sejmiku oraz jego Komisji omawiano następującą tematykę dotyczącą wielkopolskiego rynku pracy:

1. kryteria ustalania kwot środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz finansowanie innych fakultatywnych zadań,
2. „Międzynarodowa migracja zarobkowa na terenie Unii Europejskiej/Europejskiego Obszaru Gospodarczego wśród studentów studiów dziennych ostatnich lat uczelni wyższych z województwa wielkopolskiego”,
3. realizacja działań 2.1, 2.3, 2.4 Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego,
4. stan wdrażania Priorytetów komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
5. przekazywanie środków wynikających z umowy dotacji rozwojowej przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego,
6. uruchomienie rezerwy ogólnej budżetu Województwa Wielkopolskiego na rok 2009,
7. plan dochodów i wydatków budżetu województwa na programy i projekty realizowane ze środków Unii Europejskiej oraz środków udzielonych przez państwa członkowskie Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA),
8. Sprawozdanie z przebiegu wojewódzkiego programu aktywizacji zawodowej „Nie jesteś sam” zrealizowanego w 2008 roku,
9. powierzenie Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Poznaniu realizacji projektu systemowego w ramach Poddziałania 8.1.4 „Drogi wychodzenia z kryzysu i rekomendowane scenariusze rozwoju Wielkopolski do 2020 roku”
10. aktywność zawodowa ludności w wieku produkcyjnym w Wielkopolsce.

Ponadto Zarząd Województwa Wielkopolskiego:

1. zatwierdził podział środków Funduszu Pracy pomiędzy samorządy powiatowe na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz finansowanie innych fakultatywnych zadań na 2009 rok,
2. zatwierdził wykorzystanie części 50% rezerwy Funduszu Pracy w dyspozycji Samorządu Województwa na realizację projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego,
3. zatwierdził Sprawozdanie z wykonania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2008 rok,
4. powierzył wskazanym jednostkom realizację projektów systemowych w ramach Poddziałania 7.1.3, 8.1.4, 8.2.2 oraz 9.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz projektów konkursowych w ramach Poddziałania 8.1.1 oraz Działań 9.3 i 9.4 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
5. powołał Regionalny Zespół ds. Opracowania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2009 rok oraz na 2010 rok,
6. przyjął Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2009 rok,
7. wyraził wolę zawarcia porozumienia dotyczącego realizowania na terenie województwa działań związanych z udziałem publicznych służb zatrudnienia w sieci EURES.

W ramach współpracy z powiatowymi urzędami pracy, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu zorganizował w 2009 roku trzy szkolenia dla dyrektorów tych urzędów, na których omówiono tematy: prawo pracy (nowości), ustawa o pracownikach samorządowych, gospodarowanie środkami publicznymi w świetle ustawy o finansach publicznych, odpowiedzialność kadry kierowniczej.

Ponadto w ciągu roku organizowane były spotkania szkoleniowe z wybranymi grupami pracowników powiatowych urzędów pracy. W 10 spotkaniach uczestniczyli m.in. asystenci EURES, doradcy zawodowi, pracownicy zajmujący się obsługą projektów systemowych 6.1.3 oraz pracownicy odpowiedzialni za koordynację systemów zabezpieczenia społecznego.

4.2. PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM NA 2009 ROK

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Zarząd Województwa Wielkopolskiego przyjął *Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2009 rok*. Stanowi on uszczegółowienie działań zapisanych w Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2013.

W Regionalnym Zespole ds. Opracowania Planu, który pracował pod przewodnictwem Wojciecha Jankowiaka, Wicemarszałka Województwa Wielkopolskiego, uczestniczyli przedstawiciele: Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu, Wielkopolskiej Wojewódzkiej Komendy Ochotniczych Hufców Pracy, Kuratorium Oświaty w Poznaniu, Wielkopolskiego Oddziału Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Konwentu Starostów Województwa Wielkopolskiego, Konwentu Dyrektorów Powiatowych Urzędów Pracy Województwa Wielkopolskiego, a także Wielkopolskiej Sieci Biur Karier.

Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia stanowi uszczegółowienie działań zapisanych w Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2013 i jest dokumentem wyznaczającym wspólną politykę rynku pracy oraz zasobów ludzkich dla Wielkopolski przy współdziałaniu partnerów rynku pracy. Składa się on z pięciu priorytetów:

1. Wzrost zatrudnienia i aktywności zawodowej mieszkańców.
2. Równy dostęp do zatrudnienia oraz promocja integracji społecznej.
3. Rozwój przedsiębiorstw, przedsiębiorczości i innowacyjności w regionie.
4. Podniesienie poziomu oraz dostępności kształcenia mieszkańców.
5. Partnerstwo na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Proponowane w dokumencie działania były odpowiedzią na pogarszającą się sytuację na wielkopolskim rynku pracy. Miały na celu zahamowanie wzrostu bezrobocia, ochronę miejsc pracy, podnoszenie konkurencyjności przedsiębiorstw działających w regionie, a także rozwój partnerstw lokalnych.

Różnymi formami wsparcia objęto zarówno osoby bezrobotne, jak i pracujące, w tym pracowników restrukturyzowanych przedsiębiorstw. Duży nacisk położono na przekwalifikowanie, promocję przedsiębiorczości i samozatrudnienia, jak również pomoc osobom młodym w wyborze właściwej ścieżki zawodowej.

Ważnym elementem Planu były projekty wspierające osoby znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy: osoby powyżej 50 roku życia, niepełnosprawne oraz młode pochodzące ze środowisk patologicznych.

4.3. WOJEWÓDZKA RADA ZATRUDNIENIA W POZNANIU

Wojewódzka Rada Zatrudnienia jest organem opiniodawczo-doradczym Marszałka Województwa w sprawach rynku pracy. Jej członkowie powoływani są przez Marszałka

Województwa Wielkopolskiego w oparciu o kryteria określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W 2009 roku odbyło się inauguracyjne posiedzenie Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia kadencji 2009-2013, na którym dokonano wyboru Prezydium oraz Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego Rady, a także przedstawiciela do Naczelnej Rady Zatrudnienia.

Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Poznaniu w 2009 roku odbyła 5 posiedzeń, w tym jedno wspólne z Przewodniczącymi Powiatowych Rad Zatrudnienia z terenu Wielkopolski. Na posiedzeniach omawiane były zagadnienia mające znaczenie dla rynku pracy w Wielkopolsce. Członkowie Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia informowani byli o sytuacji na wielkopolskim rynku pracy poprzez prezentację materiałów przygotowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu.

Do najważniejszych tematów poruszanych przez Radę należały:

- podział środków Funduszu Pracy pomiędzy samorządy powiatowe na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz finansowanie innych fakultatywnych zadań na 2009 rok oraz nowe kryteria ustalania kwot środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych,
- omówienie raportów, w tym: „Sprawozdanie z wykonania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2008 rok”, „Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2008 roku”, „Ocena sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2007/2008 na rynku pracy”, „Analiza kierunków wspierania rozwoju kapitału ludzkiego w Wielkopolsce”,
- zwolnienia grupowe w Wielkopolsce,
- nowe zadania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu wynikające z ustawy o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców,
- zmiany zasad dokonywania wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- stan wdrażania komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki
- opiniowanie nowych kierunków kształcenia w województwie,
- wojewódzkie kryteria wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców,
- tendencje zmian w długotrwałym bezrobociu w województwie wielkopolskim,
- działania ukierunkowane na powracających z zagranicy,
- zawody, w których może być dokonywana refundacja kosztów poniesionych przez pracodawcę na wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne młodocianych

pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego,

- zmiany w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy uniemożliwiające samorządom wojewódzkim realizację programów regionalnych.

4.4. AGENCJE ZATRUDNIENIA

Agencje zatrudnienia to podmioty prowadzące działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług w zakresie: pośrednictwa pracy, doradztwa personalnego, poradnictwa zawodowego oraz pracy tymczasowej. Powyższa działalność jest działalnością gospodarczą regulowaną w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej i wymaga wpisu do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia. Rejestr prowadzi marszałek województwa właściwy dla siedziby podmiotu.

Na terenie województwa wielkopolskiego zadania z zakresu prowadzenia rejestru agencji zatrudnienia z upoważnienia Marszałka Województwa Wielkopolskiego, realizuje Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu. Do jego zadań należy wydawanie certyfikatów o dokonaniu wpisu podmiotu do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia. Wpis do rejestru oraz certyfikat upoważnia podmiot do świadczenia wybranych lub wszystkich usług w obszarze pośrednictwa pracy, doradztwa personalnego, poradnictwa zawodowego oraz pracy tymczasowej.

W 2009 roku Urząd rozpatrzył pozytywnie 69 wniosków o dokonanie wpisu do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia. Ponadto, w związku z nowelizacją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, wydano 203 certyfikaty dla agencji zatrudnienia, które w dniu wejścia w życie nowelizacji posiadały już status agencji zatrudnienia.

W analizowanym okresie wydano 25 decyzji o wykreśleniu z rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia, w tym 16 na wniosek podmiotu i 9 na skutek naruszenia przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Na wniosek 22 agencji dokonano natomiast zmiany w Krajowym Rejestrze Agencji Zatrudnienia w związku ze zmianą danych adresowych agencji.

Na koniec 2009 roku w Krajowym Rejestrze Agencji Zatrudnienia, jako czynne figurowały 272 agencje z terenu Wielkopolski.

Do działań Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu należały ponadto:

- udzielanie informacji na temat funkcjonowania Krajowego Rejestru Agencji Zatrudnienia oraz zasad nadawania certyfikatów i prowadzenia agencji zatrudnienia,

- udostępnianie aktualnych wykazów podmiotów upoważnionych do prowadzenia agencji zatrudnienia,
- sprawdzanie dokumentów osób poszukujących pracy za pośrednictwem agencji zatrudnienia w celu zbadania wiarygodności agencji,
- współpraca z Państwową Inspekcją Pracy w zakresie przeprowadzania kontroli agencji zatrudnienia,
- przygotowanie korespondencji dotyczącej zmian w przepisach obowiązujących agencje zatrudnienia.

4.5. AKADEMICKIE BIURA KARIER I GMINNE CENTRA INFORMACJI

Akademickie biura karier powstały w celu ułatwienia studentom i absolwentom szkół wyższych funkcjonowania na konkurencyjnym rynku pracy i wejścia w aktywne życie zawodowe. Do zadań biur karier należy przede wszystkim prowadzenie doradztwa zawodowego, szkoleń, gromadzenie i udostępnianie informacji o rynku pracy oraz możliwościach podnoszenia kwalifikacji zawodowych, a także prowadzenie pośrednictwa pracy poprzez pozyskiwanie i udostępnianie ofert pracy i staży, prowadzenie bazy osób zainteresowanych pracą i pomoc pracodawcom w pozyskaniu odpowiednich kandydatów do pracy.

Akademickie biura karier i gminne centra informacji w powiatach województwa wielkopolskiego w 2009 roku

Biura karier prowadzone są przez uczelnie wyższe lub organizacje studenckie. W województwie wielkopolskim w 2009 roku funkcjonowało 36 uczelni wyższych, z których większość prowadzi akademickie biura karier. Umowy i porozumienia o współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Poznaniu podpisały 23 biura karier.

Zadaniem gminnych centrów informacji jest ułatwienie społecznościom lokalnym dostępu do usług teleinformatycznych, a tym samym do kompleksowej informacji. Gminne centra informacji są wyspecjalizowanymi jednostkami wyposażonymi w stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, dysponującymi bogatymi zasobami informacji w formie papierowej oraz elektronicznej. Centra podejmują również działania mające na celu rozwój społeczności lokalnej, np. promocja regionu, promocja samozatrudnienia i edukacji.

Gminne centra informacji prowadzone są przez samorządy gminne oraz organizacje pozarządowe działające statutowo na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, aktywizacji zawodowej oraz rozwoju lokalnego.

Liczba ich z roku na rok ulega systematycznemu zmniejszaniu. W województwie wielkopolskim na koniec kwietnia 2009 roku funkcjonowało 39 gminnych centrów informacji wobec 59 istniejących na koniec 2008 roku i 80 na koniec 2007 roku.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu wspiera merytorycznie działalność gminnych centrów informacji i akademickich biur karier, między innymi poprzez przesyłanie przygotowywanych przez WUP opracowań i analiz dotyczących rynku pracy oraz udział w targach i giełdach pracy organizowanych przez te placówki.

4.6. INSTYTUCJE SZKOLENIOWE

Rejestr Instytucji Szkoleniowych prowadzony przez wojewódzkie urzędy pracy funkcjonuje od 2004 roku. Jego celem jest upowszechnianie oferty w zakresie edukacji pozaszkolnej, zarówno wśród urzędów pracy, jak i ich klientów. Ma on również sprzyjać przestrzeganiu wymogów racjonalności wydatkowania środków publicznych.

Instytucje, które ubiegają się o zlecenia na szkolenie osób bezrobotnych i poszukujących pracy finansowane ze środków publicznych, muszą posiadać wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych. W tym celu powinny złożyć dokumenty w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Poznaniu, który potwierdza dokonanie wpisu poprzez wydanie zawiadomienia o wpisie do Rejestru.

W 2009 roku wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych uzyskało 309 jednostek z terenu Wielkopolski. Dodatkowo przeprowadzona była coroczna aktualizacja danych, podczas której rozpatrzono 419 wniosków o aktualizację. Liczba wpisanych podmiotów zmieniała się w ciągu roku, była pomniejszona o te podmioty, które utraciły aktywny status. Najczęstszą przyczyną wykreślenia firmy było niedokonanie przez nią aktualizacji w obowiązującym terminie.

Na koniec 2009 roku aktywnych było 728 instytucji szkoleniowych z obszaru województwa wielkopolskiego, czyli o 58 więcej niż w roku poprzedzającym i o 154 więcej niż w roku 2007 (574 w 2007 roku, 670 w 2008 roku). Wzrost liczby podmiotów zainteresowanych uzyskaniem wpisu do Rejestru Instytucji Szkoleniowych wiąże się z rozwojem rynku szkoleniowego wynikającym z dostępności środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Spośród ogólnej liczby instytucji wpisanych do Rejestru, 13,6%, czyli 99 jednostek posiadało akredytację lub znak jakości.

Liczba instytucji szkoleniowych wpisanych do Rejestru Instytucji Szkoleniowych na obszarze województwa wielkopolskiego w układzie subregionów przedstawia się następująco:

- subregion poznański – 414 instytucje,
- subregion kaliski – 126 instytucji,
- subregion pilski – 72 instytucje,
- subregion leszczyński – 66 instytucji,
- subregion koniński – 50 instytucji.

4.7. BADANIA SOCJOLOGICZNE, OPRACOWANIA I RAPORTY

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu prowadzi badania oraz przygotowuje liczne analizy, opracowania i raporty dotyczące wielkopolskiego rynku pracy. W 2009 roku Urząd przygotował następujące materiały:

1. *Wielkopolski rynek pracy w liczbach na przestrzeni lat 2000-2008*. Celem opracowania było ukazanie tendencji zmian na wielkopolskim rynku pracy w latach 2000-2008. Analiza obejmuje: dynamikę zmian w poziomie bezrobocia rejestrowanego oraz wysokości stopy bezrobocia, a także płynność rynku pracy, wydatki Funduszu Pracy oraz działania powiatowych urzędów pracy na rzecz powrotu bezrobotnych na rynek pracy.

2. *Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Wielkopolsce*. W 2009 roku przygotowano raporty dotyczące 2008 roku oraz I półrocza 2009 roku. Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jedną z metod obserwacji i badania rynku pracy. Zawiera analizę skali i struktury bezrobocia w grupach i zawodach oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów z punktu widzenia zgłaszanych ofert pracy, wolnych i nowo utworzonych miejsc pracy w sektorach gospodarki narodowej oraz sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na wielkopolskim rynku pracy.

3. *Ocena sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2007/2008 na rynku pracy*. Raport został sporządzony na podstawie informacji o liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych województwa wielkopolskiego oraz danych z powiatowych urzędów pracy odnośnie liczby bezrobotnych absolwentów szkół z wyszczególnieniem kierunków kształcenia. Dokument ma służyć harmonizacji kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych z przewidywanym zapotrzebowaniem na kadry.

4. *Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2008 roku*. Opracowanie przedstawia najważniejsze zjawiska zachodzące na wielkopolskim rynku pracy w 2008 roku, z wyszczególnieniem zmian w stanie i strukturze bezrobocia. Wskazuje również kierunki polityki rynku pracy, w tym formy aktywizacji bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy oraz zadania realizowane przez Samorząd Województwa.

5. *Sprawozdanie z wykonania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2008 rok* ukazuje, jak poszczególne instytucje zrealizowały zaplanowane zadania w poprzednim roku i w jaki sposób wpłynęły one na funkcjonowanie wielkopolskiego rynku pracy. Raport został przyjęty przez Wojewódzką Radę Zatrudnienia oraz Zarząd Województwa Wielkopolskiego.

6. *Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2009 rok* – stanowi uszczegółowienie Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2013 i jest dokumentem strategicznym, wyznaczającym wspólną politykę rynku pracy oraz zasobów ludzkich dla Wielkopolski przy współudziale partnerów rynku pracy.

7. *Biuletyn Informacyjny Wojewódzkiego Urzędu Pracy* – wydawany co miesiąc, prezentujący przedsięwzięcia podejmowane na rzecz rynku pracy oraz aktualne dane statystyczne dotyczące bezrobocia w Wielkopolsce.

8. *Kapitał ludzki w Wielkopolsce. Biuletyn Informacyjny Komponentu Regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki* – wydawany co kwartał, pełniący rolę promocyjno-informacyjną na temat Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz prezentujący najważniejsze, bieżące informacje dotyczące realizacji komponentu regionalnego Programu oraz informacje z obszaru polityki rynku pracy w Wielkopolsce.

9. *Charakterystyka przemysłu motoryzacyjnego w Wielkopolsce i strategia jego rozwoju*. Badanie, którego celem była analiza przemysłu motoryzacyjnego w województwie wielkopolskim, pozwalająca określić jego potencjał, możliwości i strategię rozwoju oraz stabilność na regionalnym rynku pracy w okresie dekonunktury całej gałęzi gospodarki. Miało ono także wskazać drogi wyjścia z kryzysu oraz powrotu do stabilizacji i rozwoju w przyszłości.

Raporty, badania i opracowania przygotowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu dostępne są na stronie Urzędu: www.wup.poznan.pl.

5. REALIZACJA PROGRAMÓW RYNKU PRACY

5.1. PROGRAMY I PROJEKTY FINANSOWANE Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO – PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI

Od 2004 roku, po akcesji do Unii Europejskiej, Polska korzysta z szerokiego wachlarza środków pomocowych przeznaczonych dla krajów członkowskich. Jednym z instrumentów finansowych Unii Europejskiej jest Europejski Fundusz Społeczny. Został on powołany do życia w 1957 roku, a jego celem jest współfinansowanie działań krajów członkowskich w dziedzinie polityki zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich.

W latach 2007-2013 pomoc w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego wykorzystywana jest w Polsce m.in. poprzez realizację Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Program stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie państwom członkowskim Unii Europejskiej, w tym również Polsce, wyznaczyła odnowiona Strategia Lizbońska. Celem głównym Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki jest wzrost zatrudnienia i spójności społecznej.

Cel ten jest realizowany m.in. poprzez:

- aktywizację zawodową,
- rozwijanie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników,
- podnoszenie poziomu wykształcenia społeczeństwa,
- zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego,
- wspieranie mechanizmów efektywnego zarządzania w administracji państwowej.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki jest największym w historii Unii Europejskiej programem współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego. Na jego realizację na lata 2007-2013 przewidziano ponad 11,4 mld euro.

Program składa się z 10 Priorytetów, realizowanych równoległe na poziomie centralnym i regionalnym. Około 60% środków Programu stanowi tzw. komponent regionalny, w którym wsparcie realizowane jest przez poszczególne regiony. Pozostałe 40% środków wdrażane jest sektorowo w ramach tzw. komponentu centralnego.

Priorytety realizowane centralnie to:

Priorytet I	Zatrudnienie i integracja społeczna.
Priorytet II	Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących.
Priorytet III	Wysoka jakość systemu oświaty.

Priorytet IV Szkolnictwo wyższe i nauka.

Priorytet V Dobre rządzenie.

Priorytety realizowane na szczeblu regionalnym to:

Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich.

Priorytet VII Promocja integracji społecznej.

Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki.

Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

Priorytet X Pomoc techniczna.

Wielkopolska na realizację komponentu regionalnego w latach 2007-2013 otrzymała kwotę 605 931 485 euro. Na mocy uchwały Zarządu Województwa Wielkopolskiego rolę Instytucji Pośredniczącej dla Priorytetów VI-IX komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w województwie wielkopolskim pełni Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu.

Do jego zadań należy: przygotowanie propozycji kryteriów wyboru projektów, przeprowadzanie procedury ich wyboru i kontroli, zawieranie umów z beneficjentami i dokonywanie na ich rzecz płatności ze środków programu lub odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych, monitorowanie osiągania założonych celów, a także prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych.

Realizacja Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na terenie województwa wielkopolskiego w 2009 roku

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, zgodnie z Planami Działań dla Priorytetów VI-IX, w 2009 roku ogłosił łącznie 17 konkursów otwartych i 3 konkursy zamknięte. Jednocześnie, prowadzonych było 5 naborów wniosków o dofinansowanie realizacji projektów systemowych. Ponadto 6 projektów systemowych było realizowanych przez Urząd (3 projekty rozpoczęte w roku 2008 oraz 3 w 2009 roku).

Ogółem do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu w 2009 roku wpłynęło 2 406 wniosków o dofinansowanie realizacji projektów. Szczegółowe informacje na temat liczby złożonych wniosków w ramach poszczególnych Priorytetów i Działań Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz aktywność organizacji pozarządowych, instytucji oświatowych i instytucji samorządowych w ubieganiu się o środki z Europejskiego Funduszu Społecznego przedstawia tabela 5.1.

Tabela 5.1. Liczba złożonych w 2009 roku wniosków o dofinansowanie realizacji projektów

Działanie	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie:				
	Ogółem	w tym złożone przez:			inne
		organizacje pozarządowe	instytucje oświatowe	instytucje samorządowe	
Priorytet VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich	432	111	24	94	203
6.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie	227	40	17	78	92
6.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samo zatrudnienia	74	28	6	4	36
6.3. Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich	131	43	1	12	75
Priorytet VII. Promocja integracji społecznej	669	237	14	226	192
7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji	169	1	0	168	0
7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej	202	112	10	11	69
7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji	298	124	4	47	123
Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki	461	74	44	15	328
8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie	435	67	40	13	315
8.2. Transfer wiedzy	26	7	4	2	13
Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach	844	229	111	293	211
9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty	309	52	50	132	75
9.2. Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego	99	38	23	39	0
9.3. Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego	44	12	7	11	14
9.4. Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty	54	11	18	12	13
9.5. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich	338	116	13	99	110
Razem	2 406	651	193	628	934

W ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w 2009 roku podpisano łącznie 668 umów o dofinansowanie realizacji projektów konkursowych. Europejski Fundusz Społeczny w 2009 roku, podobnie jak w roku poprzedzającym, cieszył się dużym zainteresowaniem podmiotów w Wielkopolsce, jak również projektodawców z terenu całego kraju, którzy mogli składać wnioski w ramach konkursów otwartych. Liczba chętnych do pozyskania środków na realizację określonych projektów w trybie konkursowym była znacznie wyższa niż dostępnych środków i umów, które zostały podpisane.

Szczegółowe dane dotyczące liczby umów podpisanych w 2009 roku w ramach alokacji zaplanowanej na 2008 rok i 2009 rok zamieszczono w tabeli 5.2.

Tabela 5.2. Liczba umów o dofinansowanie realizacji projektów konkursowych

Działanie	Liczba podpisanych umów o dofinansowanie realizacji projektów konkursowych
Priorytet VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich	108
6.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie	44
6.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samo zatrudnienia	21
6.3. Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich	43
Priorytet VII. Promocja integracji społecznej	164
7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej	42
7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji	122
Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki	90
8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie	78
8.2. Transfer wiedzy	12
Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach	306
9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty	36
9.2. Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego	42
9.3. Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego	14
9.4. Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty	10
9.5. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich	204
Razem	668

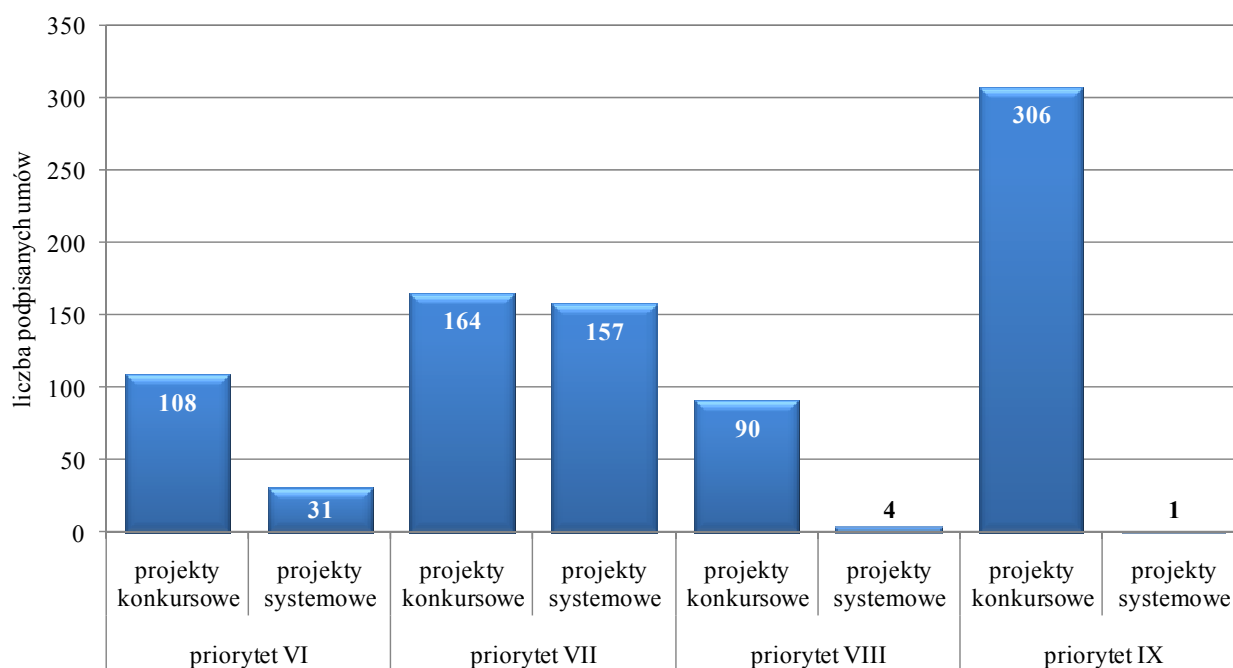
W ramach naborów wniosków o dofinansowanie projektów systemowych w 2009 roku podpisano łącznie 193 umowy/aneksy do umów ramowych na dofinansowanie realizacji projektów. Projekty systemowe polegają na dofinansowaniu realizacji przez poszczególne organy administracji publicznej i inne jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, zadań publicznych określonych w odrębnych przepisach dotyczących tych organów. Mogą być realizowane wyłącznie przez beneficjentów wskazanych w Szczegółowym Opisie Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Tabela 5.3 przedstawia szczegółowe informacje na temat liczby podmiotów realizujących projekty systemowe, które uzyskały dofinansowanie w ramach alokacji przewidzianej na 2009 rok.

Tabela 5.3. Umowy o dofinansowanie realizacji projektów systemowych podpisane w 2009 roku

Podziałanie	Podmioty realizujące projekty	Liczba podpisanych umów/aneksów o dofinansowanie w ramach umów ramowych
6.1.3. Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych	PUP	31
7.1.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej	OPS	129
7.1.2. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie	PCPR	27
7.1.3. Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej	ROPS	1
8.1.4. Przewidywanie zmiany gospodarczej	WUP	1
8.2.2. Regionalne Strategie Innowacji	UMWW	2
8.2.2. Regionalne Strategie Innowacji	WUP	1
9.1.3. Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych	WUP	1
Ogółem		193

Wykres 5.1. Liczba podpisanych umów na realizację projektów w 2009 roku

W ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na terenie województwa wielkopolskiego w 2009 roku realizowanych było 950 projektów, wynikających zarówno z umów podpisanych w 2008 roku, jak i 2009 roku.

W tym samym okresie zakończono realizację rzeczową oraz rozliczono finansowo 151 projektów.

Tabela 5.4. Liczba projektów realizowanych i projektów, których realizację zakończono w 2009 roku

Działanie	Liczba projektów	
	realizowanych	zakończonych
Priorytet VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich	161	36
6.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie	107	14
6.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samo zatrudnienia	19	2
6.3. Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich	35	20
Priorytet VII. Promocja integracji społecznej	366	2
7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji	162	0
7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej	68	1
7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji	136	1
Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki	150	25
8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie	129	24
8.2. Transfer wiedzy	21	1
Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach	273	88
9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty	58	7
9.2. Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego	42	5
9.3. Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego	14	2
9.4. Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty	10	1
9.5. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich	149	73
Razem	950	151

Realizowane na terenie województwa wielkopolskiego w 2009 roku projekty w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oferowały wsparcie osobom oraz grupom społecznym.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu na 2009 rok zaplanował alokację środków o łącznej wartości 356 900 326 PLN. Kontynuowano również proces podpisywania umów o dofinansowanie realizacji projektów wyłonionych w ramach naborów prowadzonych

w 2008 roku. Proces kontraktacji środków zaplanowanych na rok 2009 kontynuowany będzie w roku 2010.

Tabela 5.5. obrazuje alokację oraz stan zakontraktowania środków odnoszących się do naborów wniosków o dofinansowanie realizacji projektów konkursowych i systemowych ogłoszonych w 2009 roku.

Tabela 5.5. Alokacja i stan zakontraktowania środków odnoszących się do projektów konkursowych i systemowych w 2009 roku

Działanie/Poddziałanie PO KL	Alokacja	Stan zakontraktowania środków
Poddziałanie 6.1.1	15 658 316,00 zł	14 433 876,37 zł
Poddziałanie 6.1.2	13 048 597,00zł	9 532 395,76 zł
Poddziałanie 6.1.3	66 982 797,00 zł	66 982 795,36 zł
Działanie 6.2	19 095 507,00 zł	13 411 775,70 zł
Działanie 6.3	1 429 135,00 zł	1 269 343,30 zł
Poddziałanie 7.1.1	24 960 993,00 zł	20 274 403,73 zł
Poddziałanie 7.1.2	10 939 368,00 zł	7 655 728,41 zł
Poddziałanie 7.1.3	3 365 959,00 zł	3 365 959,00 zł
Poddziałanie 7.2.1	23 112 665,00 zł	16 245 576,29 zł
Poddziałanie 7.2.2	14 434 265,00 zł	5 859 248,93 zł
Działanie 7.3	7 053 400,00 zł	1 309 064,02 zł
Poddziałanie 8.1.1	42 981 569,00 zł	35 358 242,62 zł
Poddziałanie 8.1.2	15 134 355,00 zł	7 875 717,77 zł
Poddziałanie 8.1.3	1 029 136,00 zł	0,00 zł
Poddziałanie 8.1.4	300 000,00 zł	281 400,00 zł
Poddziałanie 8.2.1	6 053 742,00 zł	4 389 521,19 zł
Poddziałanie 8.2.2 (UMWW)	2 912 515,00 zł	2 912 515,00 zł
Poddziałanie 8.2.2 (UMWW)	4 168 098,00 zł	4 168 098,00 zł
Poddziałanie 8.2.2 (WUP)	3 092 361,00 zł	2 574 397,00 zł
Poddziałanie 9.1.1	11 582 907,00 zł	11 386 824,97 zł
Poddziałanie 9.1.2	22 931 708,00 zł	16 945 303,76 zł
Poddziałanie 9.1.3 2008/2009	1 501 888,00 zł	1 501 888,00 zł
Działanie 9.2	24 566 237,00 zł	4 403 599,55 zł
Działanie 9.3	8 804 085,00 zł	2 030 242,99 zł
Działanie 9.4	4 615 044,00 zł	3 278 269,75 zł
Działanie 9.5	7 145 679,00 zł	4 291 796,27 zł

Środki alokacji 2009 roku są w dalszym ciągu kontraktowane w roku 2010. Wynika to z faktu, iż zawarcie części umów zostało opóźnione m.in. w związku z procesem negocjacji.

Alokację przewidzianą dla województwa wielkopolskiego na cały okres wdrażania komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz stan zakontraktowania środków na koniec 2009 roku przedstawia tabela 5.6.

Tabela 5.6. Alokacja i poziom kontraktacji na dzień 31.12.2009 roku

Działanie	Alokacja na lata 2007- 2013*[PLN]	Wartość umów o dofinansowanie - wkład krajowy publiczny** [PLN]	Poziom kontraktacji alokacji na lata 2007- 2013*** [%]
Priorytet VI	790 381 794,73	218 581 728,10	27,66%
6.1	639 498 096,73	186 611 902,69	29,18%
6.2	140 377 630,99	29 288 932,32	20,86%
6.3	10 506 067,01	2 680 893,09	25,52%
Priorytet VII	543 831 268,58	98 910 438,48	18,19%
7.1	353 490 322,52	49 122 271,85	13,90%
7.2	152 272 755,20	43 654 040,42	28,67%
7.3	38 068 190,85	6 134 126,21	16,11%
Priorytet VIII	556 289 210,03	125 972 939,93	22,65%
8.1	445 031 368,85	106 053 784,84	23,83%
8.2	111 257 841,19	19 919 155,09	17,90%
Priorytet IX	596 543 506,84	123 570 720,65	20,71%
9.1	264 769 687,47	62 489 754,21	23,60%
9.2	180 594 843,64	30 372 981,49	16,82%
9.3	64 721 853,40	10 981 993,42	16,97%
9.4	33 926 779,08	8 381 517,18	24,70%
9.5	52 530 343,24	11 344 474,35	21,60%
Ogółem	2 487 045 780,18	567 035 827,16	22,80%

* Wyliczona na podstawie kursu Euro z dnia 31.12.2009 (1 €= 4,1045 PLN)

** Wartość umów podpisanych od początku realizacji komponentu regionalnego PO KL do dn. 31.12.2009 r., (dane wygenerowane z KSI SIMK 2007-2013)

*** Od początku wdrażania komponentu regionalnego PO KL w województwie wielkopolskim do końca 2009 r. podpisano umowy o dofinansowanie, w ramach których wartość wkładu krajowego publicznego wynosi 567 035 827,16 PLN. Tym samym zakontraktowano 22,80% wszystkich środków przewidzianych na realizację Priorytetu VI, VII, VIII i IX w latach 2007-2013 (wg kursu Euro z dn. 31.12.2009 r., 1 €= 4,1045 PLN). W związku z tym, że rozpoczęcie naboru wniosków o dofinansowanie było możliwe dopiero pod koniec 2007 r. w pierwszym roku wdrażania PO KL ogłoszono jedynie 3 nabory wniosków o dofinansowanie (w ramach Podziałania 7.1.3, 8.1.1 oraz Działania 9.5), a dynamika kontraktacji środków systematycznie rosła od drugiej połowy 2008 r. Doświadczenia z roku 2009 pozwalają sądzić, iż proces kontraktacji w kolejnych latach wdrażania PO KL w Wielkopolsce będzie przebiegał sprawnie i przyznana alokacja zostanie w pełni wykorzystana do końca 2013.

Działania informacyjno-promocyjne Europejskiego Funduszu Społecznego

Ważnym zadaniem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu jako Instytucji Pośredniczącej jest prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących Europejskiego Funduszu Społecznego oraz komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Do podstawowych działań Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu z tego zakresu w 2009 roku należało:

- a) wykonanie oraz dystrybuowanie artykułów reklamowych,
- b) opracowanie i dystrybuowanie materiałów informacyjnych, w tym: biuletynów informacyjnych komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki pt. *Kapitał Ludzki w Wielkopolsce*, tematycznych broszur dla Beneficjentów, publikacji o najlepszych praktykach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w Wielkopolsce, ogólnej broszury o Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki,
- c) publikowanie w prasie ogłoszeń o naborach wniosków prowadzonych w ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- d) udzielanie przez Punkt Informacyjny Europejskiego Funduszu Społecznego informacji potencjalnym projektodawcom oraz potencjalnym uczestnikom projektów drogą elektroniczną, listowną oraz telefonicznie i podczas indywidualnych spotkań w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu,
- e) prowadzenie strony internetowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu www.efs.wup.poznan.pl, na której zamieszczano informacje dotyczące m.in. dostępnej alokacji oraz stanu zakontraktowania środków, konkursów ogłaszanych w ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, wytycznych i dokumentów programowych, wynikach prac Komisji Oceny Projektów, podpisanych umów, organizowanych konferencjach i szkoleniach dla Beneficjentów oraz potencjalnych Beneficjentów,
- f) zorganizowanie konferencji informacyjnych: *Konkursy i programy realizowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu* oraz *Podsumowanie drugiego roku wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*,
- g) zorganizowanie konferencji prasowych: w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu pt. *„Wykorzystanie środków unijnych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu”* oraz w Wyższej Szkole Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu,
- h) prowadzenie szkoleń dla Beneficjentów oraz potencjalnych Beneficjentów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki:
 - *Kadry i kompetencje w regionie – omówienie działań wdrażanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu*
 - *Kontrola projektów oraz wspieranie przedsiębiorczości w regionie*,
 - *Praktyczne aspekty realizacji projektów w ramach Priorytetu VII (szkolenie dla Ośrodków Pomocy Społecznej i Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie)*,

- *Rozwój przedsiębiorstw oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców Wielkopolski w ramach Priorytetu VI i VIII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,*
 - *Możliwość pozyskania środków przez jednostki samorządu terytorialnego w celu podniesienia poziomu edukacji w regionie (szkolenie dla jednostek samorządu terytorialnego oraz placówek edukacyjnych),*
- i) zorganizowanie imprez promocyjnych, w tym Plenerowych Punktów Informacyjnych w ramach Dni Pyrlandii na Cytadeli w Poznaniu oraz w ramach obchodów imienin ulicy św. Marcin w Poznaniu,
 - j) przygotowanie oraz przeprowadzenie konkursu plastycznego dla dzieci i młodzieży pt. *Młody Europejczyk zna Fundusze* oraz konkursu wiedzy o Unii Europejskiej i Europejskim Funduszu Społecznym,
 - k) zorganizowanie konkursu pt. *Najlepsze praktyki Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w Wielkopolsce 2009,*
 - l) opracowanie i realizacja kampanii informacyjnej w mediach, w tym kampanii reklamowej w radiu (produkcja i wielokrotna emisja pięciu różnych spotów radiowych w Radiu Merkury) oraz kampanii reklamowej w telewizji (produkcja i wielokrotna emisja dwóch różnych spotów animowanych w WTK),
 - m) przeprowadzenie 5 spotkań Regionalnej Informacyjnej Grupy Roboczej (RIGR),
 - n) uczestniczenie w zewnętrznych konferencjach oraz imprezach masowych w formie utworzonego stoiska informacyjnego: podczas Debaty Europejskiej pt. *5 lat z Europą*, II Forum Funduszy Europejskich w Warszawie, zorganizowanego przez Wielkopolski Urząd Wojewódzki spotkanie z przedstawicielami wielkopolskich organizacji pozarządowych, konferencji zorganizowanej przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego pt. *Rola organizacji pozarządowych w procesie kreowania rozwoju regionu w perspektywie finansowej 2007-2013,*
 - o) wystawienie stoiska informacyjnego na Europejskich Dniach Pracy oraz przeprowadzenie trzech cykli warsztatowych z zakresu podstawowej wiedzy o Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki dla potencjalnych Beneficjentów pt. *Procedury aplikowania o środki Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki dla początkujących,*
 - p) przeprowadzenie warsztatów doradczych (grup roboczych) dla Beneficjentów Priorytetu VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki pt. *Projekty systemowe Działania 7.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,*
 - q) udział w Drzwiach otwartych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Ponadto na działalność pięciu Regionalnych Ośrodków Europejskiego Funduszu Społecznego w 2009 roku przeznaczono kwotę 2 820 000 PLN. Ośrodki świadczą pomoc potencjalnym projektodawcom w zakresie pozyskiwania środków z Europejskiego Funduszu Społecznego. Podmioty wyłonione w ramach postępowania konkursowego, które prowadzą Regionalne Ośrodki Europejskiego Funduszu Społecznego w Wielkopolsce to:

- Kalisz – Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości Sp. z o. o.,
- Konin – Konińska Izba Gospodarcza,
- Leszno – Stowarzyszenie Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich PISOP,
- Piła – Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości Sp. z o. o.,
- Poznań – Fundacja Rozwoju Nauki i Przedsiębiorczości.

5.2 EUROPEJSKI FUNDUSZ DOSTOSOWANIA DO GLOBALIZACJI

W ramach Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji istnieje możliwość pozyskania środków finansowych dla zwolnionych pracowników. Jest to instrument finansowy Unii Europejskiej, który został utworzony w 2006 r. w celu udzielania wsparcia dla osób objętych zwolnieniami wynikającymi z poważnych zmian strukturalnych w kierunkach światowego handlu spowodowanych globalizacją, gdy zwolnienia te mają istotny wpływ na gospodarkę regionalną lub lokalną.

Celem Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji jest pomoc pracownikom, którzy stracili pracę wskutek zmian zachodzących w światowej strukturze handlu, w jak najszybszym znalezieniu nowego zatrudnienia.

Wsparcie z funduszu mogą otrzymać jedynie pracownicy, którzy stracili pracę wskutek globalizacji. Fundusz nie finansuje kosztów przedsiębiorstw ponoszonych na modernizację czy dostosowanie strukturalne.

Wniosek musi być zgłoszony do Komisji Unii Europejskiej w terminie 10 tygodni od zwolnienia ostatniej osoby. Aby objąć wnioskiem osoby zwolnione ich ilość musi wynosić minimum 500 z danej branży.

Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji może finansować działania prowadzone w ramach aktywnej polityki rynku pracy skupiającej się w całości na udzielaniu pomocy pracownikom objętym zwolnieniami będącymi skutkiem globalizacji, poprzez:

- pomoc w poszukiwaniu pracy,
- poradnictwo zawodowe,
- szkolenia i przekwalifikowanie,
- pomoc w zakresie samozatrudnienia,

- zasiłki na koszty przeniesienia,
- zasiłki szkoleniowe,
- środki motywujące.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, we współpracy z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego oraz powiatowymi urzędami pracy w Lesznie, Ostrzeszowie i Rawiczu, rozpoczął prace nad przygotowaniem pierwszego w Polsce wniosku o wkład finansowy z Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla zwolnionych pracowników z województwa wielkopolskiego w przemyśle motoryzacyjnym z firm Sews Polska i Leoni Autokabel Polska.

Wkład finansowy z Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji jest refundowany w wysokości 65% poniesionych kosztów. Refundacja poniesionych nakładów następuje ok. 260-280 dni od dnia złożenia wniosku do Komisji Europejskiej.

6. PODZIAŁ I WYKORZYSTANIE FUNDUSZU PRACY

6.1. ZASADY PODZIAŁU FUNDUSZU PRACY W 2009 ROKU

Podział środków Funduszu Pracy pomiędzy samorządy powiatowe Wielkopolski dokonany został w oparciu o kryteria przyjęte uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 lutego 2008 roku:

- liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
- liczba bezrobotnych do 25 roku życia,
- liczba bezrobotnych pomniejszona o liczbę bezrobotnych powyżej 50 i do 25 roku życia,
- zaangażowanie samorządu powiatu w realizację projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- stopa bezrobocia,
- stosunek odpływu bezrobocia do napływu,
- efektywność zatrudnieniowa.

Łącznie w 2009 roku samorządy powiatowe województwa wielkopolskiego dysponowały środkami Funduszu Pracy w kwocie 266 551,2 tys. zł, tj. o 38 984,7 tys. zł większymi niż w 2008 roku. Na łączną kwotę przeznaczoną na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz finansowanie innych fakultatywnych zadań składała się kwota 172 045,0 tys. zł przekazana decyzją Ministra Pracy i Polityki Społecznej, w ramach której 50%, tj. 86 022,5 tys. zł, przekazano samorządom powiatowym w oparciu o wymienione wyżej kryteria. Z pozostałej kwoty 86 022,5 tys. zł będącej w dyspozycji Samorządu Województwa Wielkopolskiego, na realizację Działania 6.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki przeznaczono 66 982,8 tys. zł, natomiast kwotę 19 039,7 tys. zł z powodu zmiany podstawy prawnej, która uniemożliwiła przeznaczenie tej kwoty na programy regionalne w 2009 r., oddano do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, które dokonało podziału tych środków i przydzieliło je do dyspozycji samorządów powiatowych na realizację programów lokalnych.

W trakcie roku 2009, w obliczu narastającej skali bezrobocia, Minister Pracy i Polityki Społecznej uruchomił z własnej rezerwy środki, które były przyznawane, na podstawie indywidualnie składanych wniosków przez powiatowe urzędy pracy. Łącznie powiatowe urzędy pracy pozyskały 94 506,2 tys. zł, które zostały przeznaczone na rozwój przedsiębiorczości, wsparcie bezrobotnych uczestników programu 45/50 Plus, bezrobotnych

do 30 roku życia, zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz osób bezrobotnych zatrudnionych do prac przy usuwaniu skutków klęsk żywiołowych.

6.2. FUNDUSZU PRACY I STRUKTURA JEGO WYDATKÓW

W 2009 roku z Funduszu Pracy wydano kwotę, przekraczającą 0,5 mld zł. W porównaniu z rokiem 2008 wydatki zwiększyły się o 36,6%, natomiast o prawie 80% wzrosły wydatki na wypłatę zasiłków dla bezrobotnych, co wynika z większej ilości osób rejestrujących się z prawem do zasiłku. Na programy na rzecz promocji zatrudnienia wydano prawie 266 mln zł, tj. o 17,2% więcej niż w 2008 roku.

Tabela 6.1. Wydatki z Funduszu Pracy w województwie wielkopolskim w latach 2008-2009

Wyszczególnienie	2008 rok		2009 rok		Dynamika 2008=100%
	w tys. zł	struktura %	w tys. zł	struktura %	
Wydatkowane środki FP ogółem:	367 794,7	100,0	502 449,9	100,0	136,6
z tego na:					
zasiłki dla bezrobotnych	117 631,3	32,0	211 266,6	42,0	179,6
programy na rzecz promocji zatrudnienia	226 928,5	61,7	265 982,2	52,9	117,2
pozostałe	23 234,9	6,3	25 201,1	5,1	109,1

6.3. WYDATKI Z FUNDUSZU PRACY NA AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU

Na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w 2009 roku wydatkowano o 17,2% więcej środków, aniżeli rok wcześniej. Powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego koncentrowały swoje wydatki przede wszystkim na dotowaniu samozatrudnienia, finansowaniu wyposażenia tworzonych nowych miejsc pracy oraz na wypłatach stypendiów za okres stażu. Łącznie na te formy zaangażowano prawie 80% wszystkich będących w ich dyspozycji środków. Strukturę wydatków środków z Funduszu Pracy przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 6.2. Wydatkowane środki z Funduszu Pracy na aktywne formy w województwie wielkopolskim w latach 2008-2009

Wyszczególnienie	2008 rok		2009 rok		Dynamika 2008=100%
	w tys. zł	struktura %	w tys. zł	struktura %	
Wydatkowane środki FP na aktywne formy:	226 928,5	100,0	265 982,2	100,0	117,2
z tego na:					
szkolenia	15 060,7	6,6	18 884,5	7,1	125,4
prace interwencyjne	7 920,6	3,5	6 714,9	2,5	84,8
roboty publiczne	16 337,0	7,2	18 090,3	6,8	110,7
podjęcie działalności gospodarczej	68 221,0	30,1	89 950,6	33,8	131,9
wyposażenie stanowisk pracy	30 777,3	13,5	36 885,3	13,9	119,8
stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne na okres stażu	63 809,9	28,1	82 860,8	31,2	129,9
stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne na okres przygotowania zawodowego	19 742,2	8,7	7 555,3	2,8	38,3
prace społecznie użyteczne	1 727,3	0,8	1 765,2	0,7	102,2
inne*	2 322,5	1,2	3 275,3	1,2	141,0

* w tym: zatrudnienie wspierane (częściowa refundacja kosztów zatrudnienia po zajęciach w centrum integracji społecznej), refundacja składek na ubezpieczenia społeczne, koszty przejazdu, zakwaterowania i wyżywienia, opieka nad dzieckiem lub osobą zależną, restrukturyzacja zatrudnienia, koszty badań bezrobotnych, inne instrumenty rynku pracy.

Wydatki na przygotowanie zawodowe dorosłych w 2009 roku stanowiły 2,8% ogółu środków z Funduszu Pracy przeznaczonych na aktywizację bezrobotnych. Z pozyskanych z powiatowych urzędów pracy danych wynika, że główną przyczyną nie realizowania tej aktywnej formy jest fakt, że jest ona skomplikowana organizacyjnie a przedsiębiorcy wskazują, że często nie są w stanie spełnić wymagań wynikających z przepisów prawnych. O 25,4% wzrosły natomiast wydatki na szkolenia i o 10,7% wydatki na roboty publiczne, jednakże ich udział w ogólnej kwocie wydatków nie odbiegał znacząco od poziomu z lat poprzednich.

7. INNE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA

7.1 POMOC PRACODAWCOM W DOBIE OSŁABIENIA GOSPODARCZEGO

Mając na uwadze obecną sytuację w Wielkopolsce, a także konieczność łagodzenia negatywnych konsekwencji wynikających ze wzmożonej ilości zwolnień grupowych, realizowana jest pomoc pracodawcom znajdującym się w przejściowych trudnościach finansowych zgodnie z art. 3 ust. 1 Ustawy z dnia 1 lipca 2009 r. o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców (Dz. U. 2009 Nr 125, poz. 1035), która jest częścią rządowego pakietu antykryzysowego. Jej założeniem jest wsparcie przedsiębiorców, którzy w wyniku osłabienia gospodarczego utracili część zamówień i znaleźli się w trudnej sytuacji ekonomicznej. Przedsiębiorcy, którzy spełnią warunki wskazane w przytoczonej powyżej ustawie i otrzymają zaświadczenie, iż znajdują się w przejściowych trudnościach finansowych, będą mogli uzyskać pomoc finansową dla zatrudnionych pracowników i utrzymać miejsca pracy. W 2009 roku pracodawcy złożyli 14 wniosków o wydanie zaświadczeń umożliwiających uzyskanie pomocy finansowej z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Funduszu Pracy. Dokonano oceny formalnej oraz merytorycznej 12 wniosków, a 2 wnioski były w trakcie wyjaśnień z pracodawcami w związku z błędami formalno – merytorycznymi, jakie wystąpiły w przedmiotowych dokumentach. Wydano 12 zaświadczeń uznających, że przedsiębiorca znajduje się w przejściowych trudnościach finansowych. Zadanie to realizuje Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu z upoważnienia Marszałka Województwa Wielkopolskiego.

7.2. PORADNICTWO I INFORMACJA ZAWODOWA

Zadania z tego zakresu realizowane były w pięciu centrach informacji i planowania kariery zawodowej, z których jedno funkcjonuje w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, a cztery działają w ramach Oddziałów Zamiejscowych. Wykonywało je dwudziestu dwóch doradców zawodowych, którzy posiadali wyższe wykształcenie kierunkowe, bądź pokrewne kierunkowo.

W 2009 roku z różnorodnych form pomocy świadczonej przez centra skorzystało łącznie 14 898 klientów.

Działania podejmowane w zakresie poradnictwa i informacji zawodowej opierały się na dwóch podstawowych formach pracy z klientem, tj. pomocy indywidualnej oraz poradach grupowych.

Dominującą formą pracy z klientami w centrach informacji i planowania kariery zawodowej było poradnictwo indywidualne – zarówno indywidualne porady zawodowe, jak i krótkie indywidualne informacje zawodowe. Tego rodzaju pomocą objęto 10 353 osoby. Podczas rozmów indywidualnych doradcy identyfikowali potrzeby, umiejętności i kwalifikacje klientów w celu udzielenia im pomocy w określeniu kierunku rozwoju zawodowego, który umożliwi znalezienie zatrudnienia.

Ustalenie zasobów związanych z wykształceniem, dotychczasowym doświadczeniem zawodowym oraz potencjałem, wynikającym z indywidualnych predyspozycji osób poszukujących pracy wymagało często szerszej diagnozy. Dlatego konsultacje w miarę potrzeb uzupełniano testami psychologicznymi oraz innymi metodami określającymi potencjał zawodowy.

Licznej grupie klientów udzielono indywidualnej pomocy w zakresie pisania dokumentów aplikacyjnych, która obejmowała między innymi pisanie CV i listów motywacyjnych oraz modyfikacje tych dokumentów do aktualnych potrzeb osób starających się o zatrudnienie. Wielu z nich otrzymało poradę w zakresie problematyki związanej z samozatrudnieniem.

Obok poradnictwa indywidualnego w centrach odbywały się spotkania w ramach poradnictwa i informacji grupowej. W 2009 roku z tej kategorii usług skorzystało łącznie 1 998 osób. Zajęcia grupowe stanowiły działanie służące udzieleniu klientom kompleksowej pomocy oraz dopełnieniu i wzmocnieniu efektów indywidualnej pracy doradczej.

Porady grupowe to jednodniowe lub kilkudniowe spotkania warsztatowe, podczas których – obok działań doradców – przewidziany jest aktywny udział uczestników. Doradcy zawodowi przeprowadzali warsztaty, wykorzystując sprawdzone metody grupowej pracy doradczej. Stanowiły one dla nich także inspirację do opracowywania własnych programów autorskich. W 2009 roku w centrach informacji i planowania kariery zawodowej zrealizowano zajęcia warsztatowe o następującej tematyce: zasady sporządzania dokumentów aplikacyjnych dla pracodawców (CV i listu motywacyjnego), przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą i zasady autoprezentacji, metody i techniki szukania zatrudnienia, radzenie sobie ze stresem, skuteczne wykorzystywanie czasu przy szukaniu pracy, planowanie kariery zawodowej, kreatywność i twórcze myślenie, działalność gospodarcza w kraju i za granicą, asertywność, komunikacja interpersonalna, samopoznanie, samodzielność w pierwszej pracy, nowoczesne zasady selekcji i rekrutacji, mobilność na rynku pracy, aktywne działanie, praca nad podwyższaniem motywacji, określanie potencjału zawodowego, wykorzystanie Internetu do szukania pracy, zasady szukania pracy i „ulegalniania” zatrudnienia w krajach Unii Europejskiej, przedsiębiorczość i zasady zakładania i prowadzenia własnego biznesu.

Pozytywny odbiór warsztatów oraz ich przydatność pokazała analiza efektywności zajęć grupowych, którą przeprowadzono w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Poznaniu w ramach systemu zarządzania jakością ISO 9001. W ankietach ewaluacyjnych ponad 90% ankietowanych oceniło przydatność warsztatów w kategorii dobra i bardzo dobra.

Podobnie jak w latach ubiegłych liczną grupę klientów stanowiła młodzież szkolna. Centra udzieliły porad indywidualnych i grupowych łącznie 2 555 uczniom. Młodzi ludzie chętnie korzystali z usług doradztwa w urzędach pracy, pomimo funkcjonowania całej sieci wyspecjalizowanych placówek oferujących wsparcie uczniom i studentom. Zakres działań informacyjno-doradczych dla uczniów szkół dziennych obejmował:

- przeprowadzanie spotkań informacyjno-doradczych dla uczniów ostatnich klas lokalnych szkół średnich oraz studentów,
- przeprowadzanie konsultacji indywidualnych oraz badań testowych,
- uczestnictwo w giełdach szkół i zawodów oraz targach pracy.

Doradcy zawodowi uczestniczyli w różnorodnych szkoleniach poszerzających ich umiejętności zawodowe oraz organizowali szkolenia dla doradców zatrudnionych w powiatowych urzędach pracy.

Ponadto pracownicy centrów, wraz z pracownikami powiatowych urzędów pracy, świadczyli usługi w zakresie pomocy pracodawcom i pracownikom objętym zwolnieniami grupowymi. W ramach działań outplacementowych organizowali punkty konsultacyjne, a także przeprowadzali spotkania informacyjne i zajęcia warsztatowe.

W zakresie świadczenia usług z dziedziny poradnictwa zawodowego, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu aktywnie umacniał współpracę z instytucjami świadczącymi usługi o podobnym profilu. Kontynuował współdziałanie z biurami karier, centrami edukacji i pracy młodzieży oraz mobilnymi centrami zawodowymi przy Ochotniczych Hufcach Pracy, lokalnymi władzami samorządowymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, centrami integracji społecznej, gminnymi centrami informacji, kuratorami sądowymi, szkołami. Szczególnie aktywnie przebiegała współpraca z lokalnymi ośrodkami pomocy społecznej oraz „Monarem” i „Markotem”.

W wyniku porozumienia zawartego pomiędzy Wojewódzkim Urzędem Pracy w Poznaniu a Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, centra włączyły się w działania związane z realizacją projektu „Zielona Linia. Centrum Informacyjno-Konsultacyjne Służb Zatrudnienia” zmierzającego do stworzenia zintegrowanego, ogólnopolskiego systemu szybkiej informacji z zakresu wszelkich zagadnień związanych z funkcjonowaniem rynku pracy.

Interesującym przedsięwzięciem, w którym w 2009 roku uczestniczyli doradcy zawodowi centrów był „Ogólnopolski Tydzień Kariery 5-11 października 2009”. W jego ramach przeprowadzali warsztaty, współpracowali z powiatowymi urzędami pracy przy organizacji konferencji i seminariów oraz uczestniczyli w targach pracy.

7.3. SŁUŻBA ZASTĘPCZA

W 2009 roku, w związku ze zmianami w przepisach ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP i wynikającą z nich m.in. likwidacją wojskowej służby zastępczej, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu nie prowadził czynności związanych z naborem i nowymi skierowaniami poborowych do tej służby.

Wszystkie osoby, które nie odbywały w 2009 roku służby zastępczej, a były do niej skierowane, zostały przeniesione do rezerwy, a osoby odbywające tę służbę zostały z niej zwolnione z dniem 30 grudnia 2009 roku. Łącznie z tym dniem zwolnione zostały 42 osoby.

7.4. ZATRUDNIENIE OBYWATELI POLSKICH ZA GRANICĄ

7.4.1. MIĘDZYNARODOWE TARGI PRACY

W dniu 27 października 2009 roku zorganizowano w Poznaniu Europejskie Dni Pracy, w których uczestniczyło 10 doradców EURES z zagranicy oraz 2 wystawców zagranicznych i 11 z Polski. Pracodawcy zaoferowali łącznie ponad 100 miejsc pracy. Targi odwiedziło około 2 000 osób z całego kraju. Pracodawcy polscy przeprowadzili około 280 rozmów kwalifikacyjnych i przedstawili propozycje pracy 30 osobom.

Zasadniczym elementem Targów było 10 prezentacji przygotowanych przez Doradców EURES, Europe Direct oraz przedstawiciela Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu. Ich tematyka dotyczyła głównie warunków życia i pracy w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz zagadnień związanych ze swobodą przepływu pracowników na terenie Unii Europejskiej.

W czasie trwania Targów zainteresowane osoby mogły uczestniczyć w warsztatach prowadzonych przez doradców zawodowych z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu pt. „Jak napisać dokumenty aplikacyjne?” oraz „Jak podczas rozmowy kwalifikacyjnej przekonać do siebie pracodawcę?”. Prowadzone były także zajęcia dotyczące zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w kraju i za granicą.

Zajęcia warsztatowe cieszyły się dużym zainteresowaniem. Ich uczestnicy zapoznali się z zagadnieniami teoretycznymi, jak również mieli okazję przećwiczenia umiejętności praktycznych. Liczba chętnych przekroczyła ustaloną wcześniej liczebność grup.

Wiele osób korzystało również z konsultacji indywidualnych z doradcą zawodowym – psychologiem, co świadczy o zwiększonym zapotrzebowaniu na tego typu usługi i szerszym spojrzeniu na aspekt poszukiwania pracy, wybiegającym poza same oferty pracy.

7.4.2. ZATRUDNIENIE OBYWATELI POLSKICH W RAMACH UMÓW I POROZUMIEŃ MIĘDZYNARODOWYCH ORAZ W RAMACH EURES

W 2009 roku Polska miała swobodny dostęp do rynków pracy 28 krajów Unii Europejskiej/Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Jedynie w Niemczech i Austrii nadal obowiązują tak zwane okresy przejściowe, czyli ograniczenia w dostępie do rynku pracy, które mogą zostać utrzymane jeszcze do 30 kwietnia 2011 roku.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu zatrudniał w 2009 roku 5 doradców EURES. Ponadto, realizacją usług EURES zajmowało się dwóch asystentów EURES. W 2009 roku WUP w Poznaniu dysponował 194 ofertami pracy od pracodawców zagranicznych.

Od dwóch lat można zauważyć tendencję spadkową w zakresie ofert otrzymanych od pracodawców zagranicznych. W porównaniu do roku 2008 zanotowano o 63% mniej ofert pracy. Zauważalne jest również mniejsze zainteresowanie wyjazdem do pracy za granicę. Na posiadane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu oferty pracy odpowiedziało 736 osób, czyli ponad połowę mniej, niż rok wcześniej.

Liczba pozyskanych i zrealizowanych ofert pracy jest zazwyczaj odzwierciedleniem sytuacji na rynku pracy, w tym wypadku europejskim. Doradcy EURES pozyskiwali oferty stosownie do możliwości rynkowych. W obliczu wzrostu bezrobocia w krajach europejskich, pracodawcy niechętnie zatrudniali osoby spoza własnego kraju, chroniąc tym samym własne rynki pracy. W związku z tym działania doradców EURES skupiły się w znacznie większym stopniu na pomocy reemigrantom oraz poszukiwaniu nowych miejsc pracy, w krajach wcześniej cieszących się mniejszą popularnością wśród polskich pracowników.

W ramach współpracy w sieci EURES doradcy uczestniczyli w następujących przedsięwzięciach:

- 23 stycznia oraz 10 lutego przeprowadzono spotkania informacyjno-doradcze dla osób poszukujących pracy za granicą w ramach współpracy z firmą Inter Groclin Trading Sp. z o. o. w zakresie działań outplacementowych,

- 13 lutego uczestniczono w szkoleniu nt.: „Pre-training”, dla kandydatów na Doradców EURES zgłoszonych do Komisji Europejskiej oraz dla nowych pracowników Wojewódzkich Urzędów Pracy zatrudnionych na stanowisku Asystenta EURES, które zostało zorganizowane przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,
- 18 lutego uczestniczono w dyżurze doradców zawodowych i pośrednika pracy w punkcie konsultacyjnym dla zwalnianych pracowników Firmy ROMEO,
- 26-27 lutego uczestniczono w V Europejskich Targach Pracy na Cyprze,
- 27 lutego przeprowadzono spotkanie informacyjno-doradcze dla osób poszukujących pracy w ramach współpracy z firmą Amica Wronki w zakresie działań outplacementowych,
- 3-4 marca uczestniczono w Targach Pracy i Przedsiębiorczości oraz Dniu Rozwoju organizowanych przez Biuro Karier UAM,
- 5 marca uczestniczono w Międzynarodowej Gieldzie Pracy organizowanej przez Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi,
- 10 marca uczestniczono w Drzwiach Otwartych w ramach Targów Pracy organizowanych przez Biuro Karier AWF,
- 11-12 marca uczestniczono w seminariach „Living and working in Europe” oraz „Care and Health Working Sector” w Rzymie i Campobasso,
- 25-29 marca uczestniczono w Targach Pracy w Grenadzie,
- 27 marca uczestniczono w IV Powiatowych Targach Edukacji i Pracy zorganizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Szamotułach,
- 27-28 marca uczestniczono w „Dorocznych Targach Pracy EURES” na Malcie,
- 31 marca uczestniczono w VI edycji Targów Pracy organizowanych przez Biuro Promocji Zawodowej Absolwentów i Studentów Uniwersytetu Przyrodniczego,
- 17 kwietnia uczestniczono w Gnieźnieńskich Powiatowych Targach Pracy,
- 24 kwietnia uczestniczono w VII Średzkich Targach Pracy,
- 27 maja podczas XII Poznańskiego Festiwalu Nauki i Sztuki Koła Naukowego Prawa Finansowego „PECUNIA” na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza przedstawiono prezentację na temat podejmowania pracy za granicą,
- 5 czerwca zorganizowano szkolenie dla pracowników powiatowych urzędów pracy pt. „Rynek pracy we współczesnej Europie”,
- 8-12 czerwca uczestniczono w szkoleniu „EURES Initial Training” w Berlinie,
- 15 i 16 czerwca przeprowadzono spotkania ze studentami pedagogiki o specjalności: doradztwo zawodowe i personalne w ramach zajęć „Hospitacje instytucji doradczych”,

- 25-26 czerwca zorganizowano szkolenia dla pracowników powiatowych urzędów pracy dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
- 29 czerwca zorganizowano spotkanie informacyjne dla zwalnianych pracowników z firmy Sulzer Chemtech Polska Sp. z o.o. w zakresie poszukiwania pracy za granicą,
- 10-11 września uczestniczono w szkoleniu nt.: „Działania EURES w Polsce 2008-2010”, które zostało zorganizowane przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,
- 27 listopada zorganizowano szkolenie dla pracowników powiatowych urzędów pracy dotyczące koordynacji zabezpieczenia społecznego,
- 23-24 listopada uczestniczono w VI Targach Pracy zorganizowanych przez Akademię Wychowania Fizycznego w Poznaniu,
- 10-11 września w Bolonii uczestniczono w Szkoleniu na Doradców EURES (EURES Initial Training Course),
- 15-17 listopada uczestniczono w Brukseli w konferencji z okazji 15-lecia EURES,
- 30 listopada uczestniczono w spotkaniu dla zwalnianych pracowników firmy Sulzer Chemtech Polska Sp. z o. o., które było organizowane przez firmę DBM Polska,
- 1-4 grudnia uczestniczono w Kopenhadze w seminarium dotyczącym duńskiego rynku pracy, w szczególności sektora medycznego,
- 2 grudnia uczestniczono w Ambasadzie Królestwa Danii w Warszawie w uroczystej inauguracji portalu www.workinfo.dk,
- 17-18 grudnia uczestniczono w Madrycie w konferencji z okazji 15-lecia EURES i poprowadzono prezentację dotyczącą rekrutacji pracowników sezonowych do sektora rolniczego w Hiszpanii. W wyniku rozmów z pracodawcami, pozyskano 3 oferty pracy,
- zorganizowano 18 warsztatów/spotkań indywidualnych dla 23 osób, które wróciły do Polski z pracy za granicą. Celem spotkań była pomoc migrantom w powrocie na rynek pracy,
- przeprowadzono rekrutacje do Hiszpanii na stanowisko pracownika sezonowego do zbierania owoców oraz do Danii na stanowisko pracownika sezonowego do zbierania i pakowania owoców i warzyw.

7.5. KOORDYNACJA SYSTEMÓW ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego w części dotyczącej ubezpieczeń na wypadek bezrobocia stanowi ważną część ustawodawstwa Unii Europejskiej przez co zapewnia osobom migrującym należną ochronę w zakresie ubezpieczenia społecznego. Zagadnienie nabycia oraz zachowania prawa do świadczeń z tytułu bezrobocia obywateli Unii

Europejskiej przemieszczających się we Wspólnocie Europejskiej wchodzi zatem w zakres wspólnotowej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu jako pełniący funkcję instytucji właściwej w zakresie zadań dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego zajmował się:

- pozyskiwaniem na wnioszek zainteresowanego Formularza E 301 z zagranicy,
- wydawaniem w imieniu Marszałka Województwa decyzji administracyjnych dotyczących przyznania prawa do zasiłku, sumując okresy zatrudnienia w Polsce i za granicą oraz decyzji administracyjnych dotyczących zachowania prawa do zasiłku nabytego za granicą przez obywateli Unii Europejskiej/Europejskiego Obszaru Gospodarczego poszukujących pracy w Polsce,
- wydawaniem Formularzy E 301 potwierdzających okres zatrudnienia w Polsce,
- wydawaniem Formularzy E 302 w celu potwierdzenia ilości osób będących na utrzymaniu osoby bezrobotnej,
- wydawaniem Formularzy E 303 umożliwiającym osobom bezrobotnym z prawem do zasiłku zarejestrowanym w powiatowych urzędach pracy poszukiwanie pracy za granicą i pobieranie tam zasiłku przyznanego w Polsce.

7.5.1. TRANSFER ZASIŁKU DLA BEZROBOTNYCH Z POLSKI

W 2009 roku w całej Wielkopolsce tylko 7 osób bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku nabytego w Polsce skorzystało z możliwości pobierania go w czasie poszukiwania pracy w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Maksymalny okres transferu zasiłku wynosił 3 miesiące. We wszystkich przypadkach procedura realizacji transferów przebiegała bez problemów, osoby wyjeżdżające dokonały rejestracji w kraju poszukiwania pracy i pobrały cały należny zasiłek lub tylko jego część, w przypadku gdy znalazły i podjęły pracę za granicą.

7.5.2. TRANSFER ZASIŁKU DLA BEZROBOTNYCH DO POLSKI

Na zasadzie wzajemności, obywatele innych państw członkowskich należących do Unii Europejskiej/Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarii, jak również obywatele Polski, mają prawo na podstawie formularzy E 303, do transferu nabytych świadczeń z tytułu bezrobocia za granicą udając się do Polski w celu poszukiwania pracy. W 2009 roku 71 osób skorzystało z tego prawa. Osobami tymi najczęściej byli obywatele polscy, którzy za granicą nabyli prawo do zasiłku i wrócili do kraju w celu poszukiwania zatrudnienia. Zasiłek najczęściej transferowany był z Irlandii, Islandii, Niemiec i Wielkiej

Brytanii. W pojedynczych przypadkach nastąpił transfer z Austrii, Danii, Finlandii, Francji, Hiszpanii i Grecji. Skala tego zjawiska zmalała w porównaniu z rokiem 2008, kiedy to z transferu zasiłku z zagranicy skorzystało 100 osób.

7.5.3. SUMOWANIE OKRESÓW UBEZPIECZENIA LUB ZATRUDNIENIA

Zasada sumowania okresów zatrudnienia i ubezpieczenia umożliwia uzyskanie świadczeń z tytułu bezrobocia obywatelom polskim, jak również innym obywatelom Unii Europejskiej/Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarii, którzy posiadają okresy zatrudnienia i ubezpieczenia w dwóch lub więcej państwach członkowskich Unii Europejskiej/Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Dokumentem dającym podstawę do zaliczenia okresów zatrudnienia przebytych w innym państwie członkowskim, do nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych na zasadach koordynacji jest formularz E 301.

W sytuacjach, gdy obywatel polski powracał z zagranicy i nie posiadał formularza E 301 Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu wnioskował do właściwej instytucji zagranicznej o jego wydanie.

W 2009 roku wysłano w imieniu osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia łącznie 1 238 próśb do właściwych instytucji zagranicznych o wydanie formularza E 301. Zaobserwowano jednak spadek ilości spraw związanych z pozyskaniem formularzy E 301 potwierdzających zatrudnienie za granicą. Może to wynikać z faktu, iż wzrosła wśród społeczeństwa świadomość konieczności udokumentowania zatrudnienia za granicą na Formularzu E 301, w wyniku czego osoby te pozyskały ww. formularz we własnym zakresie. Ogólna liczba spraw w tym zakresie zmalała o 662 w porównaniu do roku 2008.

W 2009 roku z właściwych instytucji zagranicznych wpłynęło 2 462 formularzy E 301. Wpływ do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu większej ilości formularzy E 301 niż wysłanych próśb do instytucji zagranicznych spowodowany jest faktem, iż osoby bezrobotne chcące uzyskać prawo do zasiłku po zatrudnieniu za granicą same dostarczają do Urzędu zagraniczne formularze E 301. Najwięcej formularzy wpłynęło z Wielkiej Brytanii i z Irlandii.

Na podstawie wystawionych przez zagraniczne instytucje właściwe formularzy E 301 w 2009 roku w imieniu Marszałka Województwa Wielkopolskiego wydano na zasadach koordynacji 2 998 decyzji, o 1 761 więcej w stosunku do 2008 roku, z tego 1 493 decyzje przyznające prawo do zasiłku, 1 304 decyzje odmawiające przyznania zasiłku oraz 201 decyzji umarzających postępowanie. Najczęstszą przyczyną umorzenia postępowania był fakt, iż osoba, w chwili wpłynięcia formularza E 301 do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu,

nie posiadała już statusu osoby bezrobotnej z powodu podjęcia pracy albo nigdy nie była zarejestrowana jako osoba bezrobotna.

8. PODSUMOWANIE

- W 2009 roku, notowane od poprzedzających dwóch lat pozytywne tendencje na wielkopolskim rynku pracy uległy załamaniu. Skala bezrobocia osiągnęła poziom przekraczający 100 tys. osób, a stopa bezrobocia wzrosła z 6,4% do 9,1%. Pogorszenie sytuacji gospodarczej odczuwalne było w IV kwartale 2008 roku, a nasilenie negatywnych zjawisk nastąpiło w 2009 roku. Znacznie wyższa niż przed rokiem była skala zwolnień z przyczyn dotyczących zakładów pracy. 222 zakłady zgłosiły zamiar zwolnień grupowych, w ramach których bez pracy znalazło się 8 730 osób.
- Osłabienie rynków pracy krajów Unii Europejskiej i ich ochrona na rzecz obywateli danego państwa spowodowały, że liczba rejestrujących się osób powracających do kraju po okresie zatrudnienia za granicą w powiatowych urzędach pracy znacznie wzrosła. W Wielkopolsce średnio miesięcznie rejestrowało się 360 takich osób. Najwięcej powracających z zagranicy rejestrowało się w subregionie pilskim 1 191, poznańskim 941 i konińskim 939. Wśród powiatów dominował powiat złotowski, gdzie zarejestrowało się 689 osób powracających z zagranicy oraz powiat koniński z liczbą 582 powracających. Zwiększyła się w związku z tym ilość spraw rozpatrywanych w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Wydano prawie 3 000 decyzji dotyczących przyznania, bądź odmowy prawa do zasiłku oraz wysłano ponad 1 200 próśb do instytucji zagranicznych o wydanie formularza E 301, będącego jedynym dokumentem, na podstawie którego można uznać do stażu pracy okres zatrudnienia za granicą.
- W porównaniu do roku poprzedniego liczba osób, które zarejestrowały się w powiatowych urzędach pracy, zwiększyła się o ponad 50 tysięcy. Równocześnie liczba ofert pracy znajdujących się w dyspozycji urzędów pracy zmniejszyła się o ponad 20 tysięcy, co przyczyniło się do zmniejszenia się wielkości odpływu z rejestrów urzędów pracy. W efekcie bezrobocie wzrosło prawie o połowę i łączyło się ze znacznym wzrostem liczby osób bezrobotnych z prawem do zasiłku. Wysoka skala bezrobocia nie pozostała bez wpływu na wielkość i wydatkowanie środków z Funduszu Pracy. Duża liczba rejestrujących się w urzędach pracy osób z uprawnieniami do zasiłku dla bezrobotnych zwiększyła w strukturze wydatków udział obligatoryjnych wypłat do 42%, wobec 32% rok wcześniej.
- Osłabienie gospodarcze uwidocznilo nierównomierność rozwoju ekonomicznego subregionów i przyczyniło się do powiększenia terytorialnego zróżnicowania bezrobocia.

Największe natężenie bezrobocia zanotowano w powiatach północnej Wielkopolski, tj. złotowskim (19,8%), wągrowieckim (17%), czarnkowsko-trzcianeckim (15,6%) i chodzieskim (15,5%) oraz w powiatach z subregionu konińskiego, tj. konińskim (16%) i słupeckim (15,7%). Najniższa stopa bezrobocia wystąpiła powiecie poznańskim (3,3%) oraz w należącym do subregionu kaliskiego powiecie kępińskim (4,4%). Różnica pomiędzy najniższą a najwyższą stopą bezrobocia dla powiatów województwa wielkopolskiego wg stanu na koniec grudnia 2009 roku wyniosła 16,6 punktu procentowego, natomiast dla subregionów 8,7 punktu procentowego (o 1,1 wyższa niż w roku poprzednim).

- W porównaniu z rokiem 2008 zanotowano wzrost o niemal 10% liczby osób bezrobotnych, które otrzymały dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, co było świadectwem zarówno promocji samozatrudnienia przez rząd, jak i wzrastającej przedsiębiorczości osób bezrobotnych.
- Wielkości opisujące populację bezrobotnych kobiet były w większości niekorzystne. Liczba kobiet w rejestrach urzędów pracy wzrosła w analizowanym roku o blisko 1,6 tysiąca osób, tj. o 29,1%. Pomimo spadku ich udziału w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych, był on jednak wyższy o 3,2 punktu procentowego od udziału kobiet w ogólnej liczbie ludności Wielkopolski. Ponadto kobiety stanowiły większość we wszystkich – z wyjątkiem grupy osób bezrobotnych w wieku „50 plus” – grupach osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
- Trudności na rynku pracy znalazły odbicie we wzroście liczebności i udziału grupy osób bezrobotnych do 25 roku życia w rejestrach urzędów pracy (z 21% w 2007 roku do 26,3% w 2009). Mimo, iż jest to populacja lepiej wykształcona niż większość osób bezrobotnych, analizy wskazują, że w żadnej innej grupie wiekowej, bezrobocie nie wzrasta tak gwałtownie. Sytuacja gospodarcza spowodowała liczne zwolnienia grupowe pracowników oraz przyczynił się do tworzenia przez pracodawców mniejszej liczby nowych miejsc pracy. W konsekwencji przekłada się to na problemy młodych osób na wielkopolskim rynku pracy, które mają duże trudności z podjęciem pierwszej pracy i trafiają do rejestrów powiatowych urzędów pracy jako bezrobotne.
- Zauważalnie zwiększa się udział bezrobotnych posiadających wykształcenie średnie i wyższe w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. Wynika to z ułatwionego dostępu do szkolnictwa wyższego i w efekcie rosnącej z roku na rok liczby osób kończących studia i uzyskujących tytuł magistra, niedopasowania kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz posiadania wykształcenia ogólnego po ukończeniu szkoły średniej, nie

dającego podstaw teoretycznych i praktycznych do wykonywania zawodu. Powodem może być również, wymuszone brakiem odpowiedniego zatrudnienia, odsuwanie wejścia na rynek pracy za pomocą dalszego kształcenia, często nieadekwatnego do potrzeb rynku pracy i niezgodnego z zainteresowaniami. Jednocześnie maleje w rejestrach urzędów pracy liczba wykwalifikowanych fachowców i rzemieślników. Wskazuje to na duże zapotrzebowanie pracodawców na tak wykształconych pracowników, których w wyniku niedopasowania oferty edukacyjnej szkół zawodowych i techników, do potrzeb kadrowych firm, ciągle na regionalnym rynku pracy brakuje. Wśród nich znaleźli się m. in. robotnicy gospodarczy i budowlani, murarze, robotnicy pomocniczy w przemyśle przetwórczym.

- Od lat osoby bezrobotne reprezentują małe zróżnicowanie zawodowe a profesje znajdujące się na czele listy zawodów w największym stopniu generujących bezrobocie nie ulegają znacznym zmianom, są to m. in. zawody: sprzedawca, asystent ekonomiczny, krawiec, kucharz, technik mechanik.

9. WNIOSKI

1. W 2009 roku liczba bezrobotnych w Wielkopolsce wzrosła o ponad 42 tysiące osób i na koniec grudnia wyniosła 133 563 osoby. Aby złagodzić skutki bezrobocia w naszym regionie, samorząd województwa pozyskał na ten cel środki finansowe Funduszu Pracy w wysokości 266 551,2 tys. zł, co wobec poprzedniego roku stanowiło wzrost o 17,1%. W roku bieżącym Wielkopolska otrzymała na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu o 60% więcej środków Funduszu Pracy w porównaniu do roku 2009 (275 535,4 tys. zł).
2. W 2009 roku zakłady regionu zgłosiły zamiar zwolnień grupowych ponad 11 tysięcy pracowników, a faktycznie zwolniły 8 730 osób. Światowy kryzys motoryzacyjny dotknął boleśnie wielkopolskie zakłady, które w minionym roku tylko w ramach zwolnień grupowych wypowiedziały pracę 2 278 pracownikom. W związku z niekorzystną sytuacją dotyczącą przedsiębiorstw i pracowników sektora motoryzacyjnego na regionalnym rynku pracy, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu przeprowadził badanie pt. „Charakterystyka przemysłu motoryzacyjnego w Wielkopolsce i strategia jego rozwoju”, którego celem była analiza przemysłu motoryzacyjnego w województwie wielkopolskim, wskazanie drogi wyjścia z kryzysu oraz powrotu do stabilizacji i rozwoju w przyszłości. Uzyskane w ramach badania dane, stanowiły ważne informacje do przygotowanego wniosku o wkład finansowy z Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji (EFG) dla zwolnionych pracowników z województwa wielkopolskiego w przemyśle motoryzacyjnym z firm Sews Polska i Leoni Autokabel Polska. Z uwagi na trudną sytuację na regionalnym rynku pracy, Samorząd Województwa Wielkopolskiego, w celu złagodzenia negatywnych skutków recesji w przedsiębiorstwach zastosował nowe narzędzia wsparcia, w tym:
 - a) Pomoc dla pracodawców znajdujących się w przejściowych trudnościach finansowych zgodnie z art. 3 ust. 1 Ustawy z dnia 1 lipca 2009 r. o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców (Dz. U. 2009 Nr 125, poz. 1035), która jest częścią rządowego pakietu antykryzysowego. Wydano 12 zaświadczeń uznających, że przedsiębiorca znajduje się w przejściowych trudnościach finansowych, a 2 wnioski były w trakcie wyjaśnień z pracodawcami w związku z błędami formalno – merytorycznymi, jakie wystąpiły w przedmiotowych dokumentach.

- b) Pomoc dla pracowników, którzy stracili pracę wskutek zmian zachodzących w światowej strukturze handlu, tj. udzielenie wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji, w celu jak najszybszego znalezienia zatrudnienia.
3. Program Operacyjny Kapitał Ludzki realizowany w Wielkopolsce w latach 2007-2013, jest narzędziem umożliwiającym pełne wykorzystanie potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa. Z możliwości oferowanych przez Program Operacyjny Kapitał Ludzki coraz częściej korzystają jednostki samorządu terytorialnego na poziomie powiatowym i gminnym, które efektywnie aplikują o środki w ramach poszczególnych priorytetów.
 4. W Wielkopolsce nadal obserwowane jest niedostosowanie kierunków kształcenia do zapotrzebowania na rynku pracy przejawiające się w braku kierunkowej zgodności potrzeb zatrudnienia i wykształcenia absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, najsilniej dotyka osoby posiadające wykształcenie średnie zawodowe i zasadnicze oraz policealne. W szkolnictwie zawodowym występuje problem jakości kształcenia, przede wszystkim przejawiający się zbyt małą ilością zajęć praktycznych, brakiem dostępu uczniów do nowoczesnych technologii oraz niedostatecznie rozwiniętą lub wcale nie prowadzoną współpracą szkół z lokalnymi pracodawcami. Na poziomie szkolnictwa wyższego problem stanowi oferta studiów odzwierciedlających zasoby uczelni a nie popyt edukacyjny. Niezbędna jest tym samym poprawa alokacji środków przeznaczanych na kierunkowe dopasowanie kształcenia do zapotrzebowania rynku.
 5. W obliczu wzrastającego bezrobocia oraz malejącej liczby ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców do powiatowych urzędów pracy, ważnym elementem w aktywności zawodowej osób jest świadczone przez urzędy pracy poradnictwo zawodowe, które wpływa na zmianę postaw osób szukających pracy oraz wzrost skuteczności w podejmowaniu zatrudnienia.

Wysokie środki Europejskiego Funduszu Społecznego, przeznaczone do wykorzystania na rynku pracy oraz zwiększone środki Funduszu Pracy na aktywizację osób bezrobotnych i poszukujących pracy, wpływają na łagodzenie sytuacji na rynku pracy, poprzez pomoc pracodawcom, rozwój własnej działalności gospodarczej (rozwój sektora usługowego), wzrost kwalifikacji osób pracujących celem utrzymania na tym rynku, szybkie

reagowanie w sytuacji, gdy odczuwalne stają się skutki osłabienia gospodarczego (pomoc merytoryczna i finansowa dla podmiotów dotkniętych restrukturyzacją i ich pracowników).

Celem szybkiego reagowania na dynamicznie zmieniającą się sytuację na rynku pracy Zarząd Województwa Wielkopolskiego przyjął *Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2010 rok*, który jest dokumentem strategiczno-planistycznym, stanowiącym uszczegółowienie zapisów zawartych w Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007 – 2013. Plan zawiera zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia, które mają na celu złagodzenie niekorzystnych zjawisk w obszarze regionalnej polityki zatrudnienia, zahamowanie dalszego wzrostu bezrobocia, wsparcie różnych grup i instytucji w ich funkcjonowaniu na rynku pracy, a także wspieranie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w Wielkopolsce. Działania te będą realizowane przez instytucje działające w obszarze wielkopolskiego rynku pracy ze środków krajowych i funduszy unijnych.